

Strategia pentru Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova

Curpîns

CAPITOLUL 1

Rezumat executiv	4
-------------------------	---

CAPITOLUL 2

Aspecte metodologice de planificare și elaborare a strategiei

7	
2.1. Realizarea analizei preliminare.	7
2.2. Stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității.	7
2.3. Analiza sectorială a domeniilor strategice principale.	7
2.4. Articularea documentului strategic.	8

CAPITOLUL 3

Aspecte introductive

9	
3.1 Scurtă descriere a comunei Târnova	9
3.2 Cadru conceptual	10

CAPITOLUL 4

Situația actuală a sistemului socio-economic și a capitalului natural

14	
4.1 Capital natural	14
14	
4.1.1. Relieful	14
4.1.2. Geologia	15
4.1.3. Rețeaua hidrografică	16
4.1.4. Clima	17
4.1.5. Biodiversitatea	18

4.1.6. Resurse naturale	
19	
4.1.7. Riscuri naturale	20
4.1.8. Calitatea mediului	
21	
4.2 Capital antropic	
22	
4.2.1. Industrie	22
4.2.2. Energie	23
4.2.3. Transporturi	24
4.2.4. Agricultură	
30	
4.2.5. Infrastructura de bază	32
4.2.6. Amenajarea teritoriului și planificare spațială	
46	
4.2.7. Patrimoniu cultural	
52	
4.3 Capital uman	52
4.3.1. Situația demografică	52
4.3.2. Resursele de muncă	58
4.3.3. Migrația	59
4.3.4. Educație și formare profesională	
60	
4.3.5. Sistemul de sănătate	61

CAPITOLUL 5

Obiective țintă și modalități de acțiune, conform orientărilor strategice ale UE

62	
5.1 Provocări cruciale	62
5.1.1. Energia curată	62
5.1.2. Transport durabil	
62	
5.1.3. Producție și consum durabile	63
5.1.4. Conservarea și gestionarea resurselor naturale	
64	

5.1.5. Incluziunea socială	
64	
5.2 Teme inter- și trans-sectorile	
65	
5.2.1 Educația și formarea profesională	
65	
5.2.2 Instrumente financiare și economice	
66	
5.2.3 Comunicare și mobilizarea actorilor	
66	

CAPITOLUL 6

Probleme și preocupări specifice situației din Comuna Târnova

68	
6.1. Necesități și opțiuni ale populației	72

Capitolul 7

Implementare, monitorizare și raportarea rezultatelor

74

Analiza SWOT a Comunei Târnova

75

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova

XX

CAPITOLUL I

Rezumat executiv

Strategia de dezvoltare a Comunei Târnova are ca scop principal racordarea acesteia la conceptul modern al dezvoltării durabile, propriu Uniunii Europene și larg împărtășit pe plan mondial, în concordanță cu politicile naționale și județene de dezvoltare durabilă.

Pentru elaborarea prezentei strategii de dezvoltare a Comunei Târnova, au fost studiate materiale relevante referitoare la legislație, directive și convenții naționale și comunitare. De asemenea, textul a fost structurat conform cu Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României.

Prezenta Strategie stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare durabilă, generator de valoare adăugată superioară, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Viziunea propusă pentru comună: Târnova va fi un centru regional al dezvoltării rurale durabile, o destinație turistică atractivă, un loc plăcut în care să trăiești, să muncești și să studiezi; o comună cu autorități locale responsabile și deschise, cu cetățeni activi și o comunitate de afaceri dinamică și implicată.

Ca orientare generală, lucrarea vizează realizarea următoarelor **obiective strategice** pe termen scurt, mediu și lung:

Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul activităților social-economice desfășurate în Comuna Târnova, ca teritoriu administrativ aparținând Județului Arad, în concordanță cu Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă.

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual (cu referință la cifrele anului 2006) al UE-27, potrivit indicatorilor de bază ai dezvoltării durabile.

Orizont 2030: Aproximarea semnificativă a Comunei Târnova de nivelul mediu din acel an al Județului Arad și al țărilor membre ale UE, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Analiza documentelor administrative și a datelor statistice a identificat următoarele caracteristici strategice ale comunei Târnova:

Caracteristicile pozitive identificate au fost: existența unui potențial economic, existența unui potențial natural, existența unui potențial administrativ, existența unui potențial turistic, existența unui potențial asociativ, existența unui potențial în ceea ce privește multiculturalismul. În sinteză putem considera că analiza profilului strategic la nivelul caracteristicilor "pozitive" arată atuurile importante ale comunității târnăvene. Toate acestea oferă Târnovei posibilitatea de a deveni un pol de dezvoltare rurală durabilă, cu influență pozitivă și asupra comunităților din vecinătatea acesteia, putându-se valorifica durabil, rațional, o serie de resurse locale importante.

Caracteristicile negative identificate au inclus: deficiențe în racordarea la căile majore de transport, insuficienta coordonare între actorii din comunitate, dificultăți legate de gestionarea eficientă a resurselor locale, slaba calitate a serviciilor, migrația forței de muncă; probleme legate de resursele umane, accesul limitat la informație și servicii, slaba reprezentare și promovare a intereselor comunei la nivel județean, național și internațional, slaba valorizare a potențialului multicultural.

Textul este structurat în 5 părți:

Partea I prezintă o descriere generală a comunei Târnova și cadrul conceptual, definește noțiunile cu care se operează, descrie principalele repere ale Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă reînnoite a UE (2006), stadiul actual al procesului de elaborare a indicatorilor de bază ai dezvoltării durabile și măsurile relevante întreprinse de România în perioada de pre- și post-aderare.

Partea II conține o evaluare a situației actuale a capitalului natural, antropoc, uman și social din Comuna Târnova.

Partea III înfățișează o viziune de perspectivă, stabilind obiective precise, urmărind strict logica provocărilor cheie.

Partea IV analizează problemele specifice cu care se confruntă Comuna Târnova și stabilește ținte pentru accelerarea procesului de trecere la modelul de dezvoltare durabilă.

Partea V conține recomandări concrete privind implementarea, monitorizarea și raportarea asupra rezultatelor Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova.

Strategia stabilește direcțiile principale de acțiune pentru însușirea și aplicarea principiilor dezvoltării durabile în perioada imediat următoare:

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională și de sănătate publică, ținând seama de evoluțiile demografice și de impactul acestora asupra pieței muncii;
- Folosirea celor mai bune tehnologii disponibile, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale din fonduri publice pe plan local și stimularea unor asemenea decizii din partea capitalului privat; introducerea fermă a criteriilor de eficiență în toate activitățile de producție sau servicii;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung cât și a unor planuri de măsuri de contingență inter-sectoriale, cuprinzând portofolii de soluții alternative pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare, inclusiv prin valorificarea avantajelor agriculturii organice; corelarea măsurilor de creștere cantitativă și calitativă a producției agricole în vederea asigurării hranei pentru oameni și animale cu cerințele de majorare a producției de biocombustibili, fără a face rabat de la exigențele privind menținerea și sporirea fertilității solului, biodiversității și protejării mediului;
- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural local; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită de revitalizarea în modernitate a unor moduri de viață tradiționale.

Obiectivele formulate în Strategia de Dezvoltare Durabilă vizează menținerea, consolidarea, extinderea și adaptarea continuă a configurației structurale și capacității funcționale ale capitalului natural ca fundație pentru menținerea și sporirea capacității sale de suport față de presiunea dezvoltării sociale și creșterii economice și față de impactul previzibil al schimbărilor climatice.

Strategia de față va fi re-evaluată, începând cu anul 2012, pentru a ține pasul cu evoluția dinamică a reglementărilor UE și a legislației naționale.

CAPITOLUL 2

Aspecte metodologice de planificare și elaborare a strategiei

Comunitățile moderne, urbane sau rurale, trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea viitoare. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase. Proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Etapele metodologice principale de planificare a strategiei sunt următoarele:

2.1. Realizarea analizei preliminare.

Planificarea strategică presupune o analiză preliminară a caracteristicilor comunității vizate. Această analiză cuprinde elemente diverse:

- elemente de istorie a comunității;
- analiza de mediu (fișa de localitate, elemente socio-economice, elemente de infrastructură etc);
- analiza cadrului strategic (la nivel național, regional și județean).

Principala misiune a analizei preliminare se referă la structurarea mediului în care se plasează comunitatea și la identificarea capacităților reale deținute de aceasta.

2.2. Stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității.

Pasul al doilea se referă la stabilirea unei viziuni asupra dezvoltării strategice a comunei Târnova. Această viziune trebuie să țină seama de elementele principale ale analizei preliminare.

2.3. Analiza sectorială a domeniilor strategice principale.

Această analiză se realizează pe 5 domenii. În cadrul fiecărui domeniu au fost elaborate sinteze de lucru pe baza cărora au fost organizate dezbateri publice. Domenii strategice principale:

- Energie curată;

- Transport durabil ;
- Producție și consum durabile ;
- Conservarea și gestionarea resurselor naturale ;
- Incluziunea socială.

S-a elaborat o sinteză pe baza unei metodologii comune, care a permis ulterior structurarea documentului final. Metodologia presupune următoarele elemente principale:

- Analiza SWOT (puncte slabe, puncte tari, oportunități, amenințări);
- Identificarea problemelor strategice pe baza analizei SWOT;
- Elaborarea de strategii sectoriale care să răspundă problemelor strategice identificate;
- Modalități de evaluare a rezultatelor pe termen mediu și lung.

Toate sintezele de lucru au fost supuse dezbaterii publice, la care au fost invitate să ia parte toate părțile interesate. Sintezele au fost modificate pe baza acestor dezbateri publice, pentru că ele trebuie să reflecte realitatea și să reprezinte dorințele și interesele comunității.

2.4. Articularea documentului strategic.

Acest document strategic principal a fost elaborat în urma definirii strategiilor sectoriale bazate pe sintezele de lucru și dezbaterile publice. Acesta este necesar să fie analizat de Consiliul Local, de partidele politice și de societatea civilă din Târnova, forma lui finală putând fi asumată ca document de planificare strategică pentru comunitate.

Principii de bază în elaborarea metodologiei de planificare strategică a comunei Târnova:

- Validitate științifică (procesul trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice);
- Implicarea comunității (procesul trebuie să fie deschis tuturor celor interesați din comunitate);
- Transparență și obiectivitate (procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg);
- Coerență și continuitate (construcția documentului de planificare nu înseamnă finalizarea procesului strategic; acest document trebuie să rămână deschis ideilor și completărilor viitoare).

CAPITOLUL 3

Aspecte introductive

3.1 Scurtă descriere a comunei Târnova

Localitatea Târnova este aşezată în centrul judeţului Arad, la 11 km de oraşul Ineu şi râul Crişul Alb şi la o mică distanţă de muntele Highiş din masivul muntos al Zărandului, motiv pentru care gara CFR a localităţii poartă numele de "Târnova - Zărand". Localitatea este intersectată de două drumuri principale Arad - Buteni şi Ineu - Agrişul Mare. Se învecinează în partea de Est cu localitatea Şilindia, la Sud-Est cu Dud, la Sud cu localităţile Drauţ, Arăneag şi Agrişul Mare, în apropierea zonei turistice Căsoaia, un veritabil loc pentru petrecerea vacanţelor şi alegerea unor trasee turistice de un pitoresc deosebit.

La vest Târnova se mai învecinează cu localitatea Măderat iar la Nord cu Chierul. Târnova este centru de comună şi are în componenţă satele: Dud, Drauţ, Arăneag, Agrişul Mare şi Chier.

Vechimea localităţii se pierde în negura istoriei. Din documentele care vorbesc despre această aşezare românească (Mircea Ciohandru - Români din Câmpia Aradului) reiese că a fost locuită dintotdeauna de români. Pe timpul stăpânirii austro-ungare în Transilvania localitatea era împărţită în două: deoparte şi de alta a drumului Arad-Buteni: partea dinspre Nord numindu-se Apres, iar partea dinspre sud denumită Almaş, numiri care mai dăinuie şi azi printre localnici. În jurul anului 1700 aceste două părţi se contopesc sub altă denumire de provenienţă latină - Târnova - provenită de la TERA (pământ) şi NOVA (nou), deci pământul cel nou, un nume binemeritat datorită fertilităţii solului.

De când se cunoaşte trecutul acestei localităţi, locuitorii ei au fost de religie ortodoxă în rit răsăritean. Cu ocazia operaţiunilor de catolicizare forţată întreprinsă de stăpânirea austro-ungară din Transilvania, creştinii acestei localităţi au trecut la religia greco catolică, dar numai pentru o scurtă perioadă de timp, localnicii revenind la religia ortodoxă. Vechea biserică a fost situată cu aproximativ 200 de metri spre răsărit faţă de locul actualei biserici. Actuala biserică a fost zidită între anii 1849-1850 prin râvna, osteneala şi contribuţia credincioşilor. În această localitate îşi desfăşoară activitatea şi cultul baptist, cultul penticostal şi cultul adventist. Viaţa economică a localităţii se bazează predominant pe agricultură şi creşterea animalelor, o parte a localnicilor lucrând în cadrul întreprinderilor industriale şi

cooperatiste din Arad, Ineu și Pâncota. Și la Târnova funcționează o întreprindere de prelucrare a diatomitei și a lemnului precum și două mori.

3.2 Cadru conceptual

Conceptul de dezvoltare durabilă (sustenabilă) s-a cristalizat în timp, pe parcursul mai multor decenii, în cadrul unor dezbateri științifice aprofundate pe plan internațional și a căpătat valențe politice precise în contextul globalizării.

Problematika raporturilor dintre om și mediul natural a intrat în preocupările comunității internaționale începând cu prima Conferință a ONU asupra Mediului (Stockholm, 1972) și s-a concretizat în lucrările Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare, instituite în 1985. Raportul acestei Comisii, prezentat în 1987 de G. H. Brundtland și intitulat *Viitorul nostru comun* a oferit prima definiție acceptată a dezvoltării durabile ca fiind „o dezvoltare care satisface nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”. Conceptul de dezvoltare durabilă reprezintă rezultatul unei abordări integrate a factorilor politici și decizionali în care protecția mediului și creșterea economică pe termen lung sunt considerate complementare și reciproc dependente.

De la acest punct, problemele complexe ale dezvoltării durabile au căpătat o dimensiune politică globală, fiind abordate la cel mai înalt nivel la Conferința Mondială pentru Mediu și Dezvoltare Durabilă de la Rio de Janeiro (1992), la Sesiunea Specială a Adunării Generale ONU și adoptarea Obiectivelor Mileniului (2000) și la Conferința Mondială pentru Dezvoltare Durabilă de la Johannesburg (2002). S-au conturat astfel programe concrete de acțiune la nivel global și local (Agenda 21 Locală) conform dictonului „să gândim global și să acționăm local”.

Conceptul de dezvoltare durabilă are ca premisă constatarea că civilizația umană este un subsistem al ecosferei, dependent de fluxurile de materie și energie din cadrul acesteia, de stabilitatea și capacitatea ei de autoreglare. Politicile publice care se elaborează pe această bază, precum prezenta Strategie de Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova, urmăresc restabilirea și menținerea unui echilibru rațional, pe termen lung, între dezvoltarea economică și integritatea mediului natural în forme înțelese și acceptate de societate.

Dezvoltarea durabilă a devenit un obiectiv politic al Uniunii Europene începând cu anul 1997, prin includerea sa în Tratatul de la Maastricht. În anul 2001, Consiliul

European de la Goteborg a adoptat Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene, căreia i-a fost adăugată o dimensiune externă la Barcelona, în anul 2002. În anul 2005, Comisia Europeană a demarat un proces de revizuire a Strategiei, publicând, în luna februarie, o evaluare critică a progreselor înregistrate după 2001, care punctează și o serie de direcții de acțiune de urmat în continuare. Ca rezultat al acestui proces, Consiliul UE a adoptat, la 9 iunie 2006, Strategia de Dezvoltare Durabilă reînnoită pentru o Europă extinsă.

Sunt identificate patru **obiective-cheie**:

- Protecția mediului prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;
- Echitatea și coeziunea socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;
- Prosperitatea economică prin promovarea cunoașterii, inovării, competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;
- Îndeplinirea responsabilităților internaționale ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății și a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume.

Pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele **principii directoare**:

- Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului;
- Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- Cultivarea unei societăți deschise și democratice;
- Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;
- Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;
- Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați;
- Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- Aplicarea principiului precauției în cazul informațiilor științifice incerte;
- Aplicarea principiului "poluatorul plătește".

Tratatul de Aderare România – Uniunea Europeană, semnat la 25 aprilie 2005, și protocoalele anexate cuprind angajamentele concrete ale României de transpunere în practică a întregului acquis comunitar și prevăd unele decalări ale termenelor de implementare ale unor obligații de mediu (până în 2015 pentru instalațiile industriale cu grad ridicat de poluare, 2016 pentru depozitele municipale de deșeuri, 2018 pentru extinderea sistemelor urbane de colectare și tratare a apelor uzate).

Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 (PND) reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală care orientează și stimulează dezvoltarea economică și socială a țării în concordanță cu principiile Politicii de Coeziune a Uniunii Europene. Planul stabilește drept obiectiv global reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică dintre România și celelalte state membre ale Uniunii Europene și detaliază obiectivele specifice ale procesului pe 6 direcții prioritare care integrează direct și/sau indirect cerințele dezvoltării durabile pe termen scurt și mediu:

- Obiectivul creșterii competitivității și dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere include, ca una dintre principalele subpriorități, îmbunătățirea eficienței energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie în vederea reducerii efectelor schimbărilor climatice cauzate de activitățile umane;

- Aducerea la standarde europene a infrastructurii de bază pune accentul pe dezvoltarea durabilă a infrastructurii și mijloacelor de transport prin reducerea impactului asupra mediului, promovarea transportului intermodal, îmbunătățirea siguranței traficului și protecția elementelor critice de infrastructură;

- Prioritatea privind protecția și îmbunătățirea calității mediului prevede îmbunătățirea standardelor de viață pe baza asigurării serviciilor de utilități publice în special în ceea ce privește gestionarea apei și deșeurilor; îmbunătățirea sistemelor sectoriale și regionale ale managementului de mediu; conservarea biodiversității; reconstrucția ecologică; prevenirea riscurilor și intervenția în cazul unor calamități naturale;

- Perfecționarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman are în vedere promovarea incluziunii sociale și întărirea capacității administrative pentru dezvoltarea unei piețe a muncii moderne și flexibile, îmbunătățirea relevanței sistemului de educație și formare profesională pentru ocuparea forței de muncă, stimularea culturii antreprenoriale;

- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol, silvic și piscicol conține prevederi privind utilizarea rațională a fondului funciar, reabilitarea

ecologică a unor terenuri degradate sau poluate, siguranța alimentară, bunăstarea animalelor, încurajarea acvaculturii în zonele costiere;

- Obiectivul de diminuare a disparităților de dezvoltare între regiuni și în interiorul acestora are în vedere, printre altele, îmbunătățirea performanței administrative și a infrastructurii publice locale, protecția patrimoniului natural și cultural, dezvoltarea rurală integrată, regenerarea zonelor urbane afectate de restructurarea industrială, consolidarea mediului de afaceri și promovarea inovării. Sunt prevăzute, de asemenea, acțiuni în domeniul cooperării transfrontaliere, transnaționale și interregionale în vederea integrării socio-economice a zonelor de graniță și creșterea accesibilității regiunilor României în cadrul teritoriului UE.

Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR), aprobat de Comisia Europeană la 25 iunie 2007, stabilește prioritățile de intervenție ale Instrumentelor Structurale ale UE (Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune) în cadrul politicii de coeziune economică și socială și face legătura între prioritățile Planului Național de Dezvoltare 2007-2013 și cele ale UE: Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea 2007-2013 și Strategia Lisabona revizuită. CSNR prezintă situația socio-economică a României la momentul aderării, analiza punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT), viziunea strategică și sinteza Programelor Operaționale Sectoriale (POS) și Programului Operațional Regional (POR) ce urmează a fi implementate în cadrul obiectivului de convergență.

Cadrul Strategic Național de Referință, împreună cu **Programul Național de Reformă** și **Programul de Convergență** răspund eforturilor de realizare a obiectivelor de convergență prin definirea direcțiilor de acțiune la nivel național pentru încadrarea în obiectivele politicilor și strategiilor europene.

CAPITOLUL 4

Situația actuală a sistemului socio-economic și a capitalului natural

4.1 Capital natural

4.1.1. Relieful

Relieful comunei Târnova se dispune sub forma de amfiteatru cu trepte ce coboară de la sud către nord.

Unitățile geomorfologice sunt reprezentate de munții Zărandului (la sud) Dealurile Piemontane Vestice, Terasalele văilor Dudița și Valea Mare și câmpia aluvială.

Munții Zărandului – sau Munții Highiș - Drocea, reprezintă o parte constiuentă a Munților Mureșului și formează o cumpănă de ape între bazinul Crișului Alb și bazinul hidrografic al râului Mureș.

În partea de sud-est a teritoriului energia de relief și densitatea fragmentării imprimă un caracter accidentat și de frecvente diferențieri teritoriale.

În partea de sud-vest a teritoriului la nivelul interfluviilor apar martori de eroziune reprezentate de înșenări și o succesiune de nivele. Acest fel de modelare geomorfologică atestă o evidentă adaptare a eroziunii la petrografie și la liniile structurale mari.

Mozaicul petrografic al zonei este evidențiat de intruziunile vechi, de formațiunile flișului cretacic și de rocile vulcanice neogene.

Pe teritoriul administrativ al comunei Târnova (la sud de intravilanul Agrișul Mare) caracteristic este descompunerea granitului, care s-a format în condițiile unui climat mai umed, ceea ce a condus la formarea unei cuverturi groase de depozite ce fosilizează roca de fundament. În aceste zone modelarea s-a efectuat printr-un proces de pedimentație, unde în cadrul versanților a fost sculptată o treaptă de 150- 200 m. Văile au un caracter intermitent, ele fiind adâncite la nivelul acestei cuverturi.

Dealurile piemontane:

Dealurile piemontane reprezintă rezultatul unui îndelung proces de modelare, începând din faza rhodanică și până în zilele noastre, asupra unui piemont de acumulare, format la baza abrupturilor montane periferice.

În raport cu înclinarea straturilor (5- 15° spre nord, nord-est) văile nu păstrează o orientare predominantă ci se întâlnesc toate tipurile specifice structurilor monoclinale.

Versanții au înclinări moderate și profilul echilibrat , fără rupturi de pantă accentuate. Foarte rar apar totuși astfel de rupturi la intersectarea unor orizonturi mai dure (gresii, tufuri), dar sunt atenuate de cuvertura deluvială argiloasă.

Interfluviile, rezultate în urma adâncirii râurilor în suprafață piemontană, sunt foarte largi, cu aspect de poduri și orientate spațial după direcția scurgerii.

Terasele fluviatile:

Procesul de formare a teraselor fluviatile constituie o continuare a modelării dealurilor piemontane, după instalarea rețelei hidrografice pe aliniamentele actuale. Se remarcă însă diferențieri esențiale în stilul modelării, deoarece fondul general de punere în acord a văilor cu nivelul de bază, în permanență activ din cauza subridenței Crișurilor, i s-au suprapus oscilațiile climatice cuaternare, care au impus evoluției un caracter ritmic.

Văile de acest sector prezintă o dispoziție asimetrică a teraselor, datorită înclinării straturilor spre nord.

Câmpia aluvială - prezintă o dezvoltare largă în partea de nord a teritoriului administrativ și prezintă un aspect tabular, având o adâncire redusă a văilor în masa cuaternară.

Trecerea dintre zona de dealuri piemontane și câmpia aluvială este marcată de o câmpie de glacis, dispusă la baza pantelor nordice.

4.1.2. Geologia

Pentru a înțelege rolul evoluției geologice a teritoriului studiat în modelarea reliefului actual este necesară o analiză unitară asupra evoluției unei zone extinse, limitrofe obiectivului, întrucât interferența dintre structurile geologice este inseparabilă.

Din punct de vedere geologic teritoriul este situat în Depresiunea Panonică, care în zonă cuprinde formațiuni de la paleozic la cuaternar, care apare la „zi” prin alternanțe de nisipuri și argile.

Paleozoicul este reprezentat prin șisturi cristaline, metamorfozate în timpul orogenezei hercinice, care apar în munții Codru Moma sub forma unor fâșii alungite N-S.

În Munții Highiș – Drocea această formațiune formează zona centrală și este cunoscută sub numele de seria de Păiușeni (cuarțite, filite sericito-cloritoasem șisturi amfibolice, calcare cristaline etc.), cu o înclinare generală sudică , fiind străbătută de roci granitice (Granitele de Highiș) sau gnaisice (Gnaisile de Radna).

Permianul are o dezvoltare destul de redusă în județ, în munții Highiș fiind reprezentată prin așa numita „Serie neagră” (șisturi argiloase, titlute cuarțite negre), prin tufuri riolitice și roci granitice.

Triasicul ocupă suprafețe restrânse atât în munții Highiș (sud de localitatea Tauț și la est de Șiria) fiind litologic reprezentat prin conglomerate, gresii dolomite, calcare cât și în munții Codru Moma (litologic asemănătoare).

Cretacicul – formațiunile cretacice apar bine dezvoltate în partea centrală a masivului Drocea și dispar la vest de Lipova sub cuvertura orizontală de depozite Panoniene. Litologic este alcătuit din gresii, brezii, aglomerate, șisturi argiloase, marne, calcare.

Eruptivul – formațiunile descrise în zona muntoasă , bine dezvoltată în jumătatea estică a județului sunt străbătute de numeroase intruziuni de roci eruptive (granite, sienite, diorite, roci granitoide etc.)

Intensa activitate vulcanică de neogen s-a soldat de asemenea cu punerea în loc a unor andezite, însoțite de aglomerate și brezii, la suprafață frecvent caolinizate, clorizate, betonizate.

Panonianul – prezența depozitelor panoniene se semnalează spre nord de masivul Highiș – Drocea și pe rampa vestică a munților Codru Moma, formând zona colinară.

În zona de câmpie a Aradului majoritatea forajelor hidrogeologice care au avut 100m adâncime sau mai mult, au interceptat partea superioară a depozitelor panoniene, litologic reprezentate prin argile și nisipuri fine și medii.

Grosimea maximă apreciată a panonianului este de cca. 1500m.

Cuaternarul – pleistocenul Superior și Holocenul inferior sunt reprezentate prin depozitele aluvionare ale terasei joase (nisipuri, pietrișuri secundar argile), având o grosime ce variază între 5 și 15 m.

Holocenul superior este reprezentat prin aluviunile recente din luncile râurilor (nisipurilor, pietrișuri bolovăniș).

Frecvent în partea superioară a pleistocenului superior apare o argilă roșcată cu grosimi de 5-15 m.

Pe o mare suprafață s-au depus în pleistocen depozite loesoide, la nivel superior depozite loesoide mai noi corespund părții superioare a pleistocenului și primei părți a holocenului.

Depozitele de terasă sunt formate din argile, pietrisuri nisipuri și secundar bolovănișuri.

Tot la pleistocen intră și depozitele deluviale, litologic reprezentate prin argile, grohotișuri, nisipuri pietrișuri.

4.1.3. Rețeaua hidrografică

Din punct de vedere hidrografic teritoriul studiat aparține bazinului Crișului Alb – subbazinul Cigherului.

Colectorul principal este Valea Mare (Valea Bătrână) care are obârșia în zona montană și drenează peste 60% din teritoriul administrativ al comunei, respectiv toată zona Agrișu-Mare, Arăneag, Drauț, Târnova și Chier.

Valea Bătrână (Valea Mare) este o vale permanentă, având numeroși afluenți atât pe stânga cât și pe dreapta (Valea Agrișului, Valea Șelteului și altele). Regimul de alimentare este de tip pluvio-nival, fapt ce imprimă văii posibilități de revărsări în anumiți ani, când nivelul cantităților de precipitații este bogat sau când stratul de zăpadă din zona de acumulare a bazinului se topește brusc sub influența încălzirii bruște a aerului.

Valea Dudița și pârâul Sărăstrău sunt apele ce drenează partea de est a teritoriului comunei, respectiv zona localității Dud.

Întregul sistem hidrografic are o orientare generală sud-nord, dictată de căderea reliefului în același sens.

În cuprinsul teritoriului studiat se disting râuri alohtone, coborâte din spațiul montan (din sud) și râuri autohtone, cu obârșia în zona dealurilor piemontane sau în câmpia de glacis. Râurile autohtone, datorită suprafeței bazinale reduse, a condițiilor climatice și litologice neprielnice formării scurgerii, au caracter semipermanent sau intermitent.

Din analiza principalelor elemente morfometrice ale râurilor din zonă se evidențiază faptul că panta talvegului prezintă valorile cele mai reduse la râurile alohtone, cu debit și putere mare de eroziune. Râurile autohtone sunt în general mai scurte și au pante mai accentuate.

Densitatea medie a rețelei hidrografice corespunde în general cu densitatea fragmentării reliefului.

Partea de nord a teritoriului comunei este drenată de pârâul Cigher pe direcția est-vest și acumulează apele de pe întreaga suprafață studiată. Datorită pantei reduse a talvegului și datorită numeroaselor revărsări valea Cigher a fost îndiguită pe întreg teritoriul comunei. Localitatea Chier este apărată împotriva inundațiilor din revărsări prin diguri de protecție amplasate în partea de nord și de est a intravilanului.

4.1.4. Clima

Regimul climatic al zonei este direct influențat de caracteristicile și de poziția fizico-geografică a teritoriului.

Pentru caracterizarea regimului climatic al teritoriului studiat s-au folosit date înregistrate în perioada 1963-1980 la stația meteorologică Ineu.

Aceste date sunt reprezentative și pentru teritoriul comunei Târnova, având în vedere amplasarea stației meteorologice Ineu și poziția acesteia în raport cu direcția dominantă a vânturilor, modul de dispunere a teritoriului, expoziția versanților și fragmentare reliefului.

Circulația generală a atmosferei:

Masele de aer, în deplasarea lor transportă caracterele proceselor fizice ale locului de formare, având o importanță deosebită în geneza climei regiunii pe care o străbat. În zona administrativă a comunei Târnova ele pătrund prin intermediul centrilor barici care afectează continentul european (anticlonul azoric, anticlonul siberian, ciclonul islandez și ciclonele mediteraniene). La acestea se mai adaugă și alți centri, dar cu o frecvență mai redusă (anticlonul groenlandez, scandinav, nord african etc.)

Din interpretarea datelor meteorologice și urmărind direcțiile dominante din care s-au deplasat masele de aer cu aceleași caracteristici reiese faptul că în zonă frecvența cea mai mare o au, în ordinea descrescătoare a frecvenței, următoarele tipuri:

- Mase de aer polar-maritim, cu frecvență mai mare vara și la sfârșitul primăverii, transportate în zonă de circulația vestică și nord-vestică, având un caracter rece și umed;

- Mase de aer polar-continentale, reci și uscate iarna, calde și secetoase vara, pătrund în zonă prin intermediul circulației de nord-vest și de est;
- Mase de aer tropical-maritime, ajung în zonă dinspre sud și sud-vest, prin intermediul dorsalei anticiclonului azoric determinând vara mari instabilități atmosferice;
- Mase de aer arctic-maritim, transportate dinspre Atlanticul de nord, în cadrul circulației polare, determinând vreme geroasă și umedă iarna și înghețuri târzii primăvara, respectiv timpurii toamna.

Analizând datele climatice prezentate se poate caracteriza regimul climatic al teritoriului studiat ca fiind de tipul c.f.b.x. (după KAPPEN) respectiv un climat caracterizat prin ierni moderate, veri călduroase, cantități de precipitații moderate, relativ uniform repartizate în cursul unui an.

4.1.5. Biodiversitatea

Pe teritoriul administrativ al Comunei Târnova se regăsesc o serie de elemente de biodiversitate de importanță națională și comunitară.

Deși pe teritoriul comunei nu se regăsește nici o arie protejată, au fost identificate specii și habitate care se regăsesc pe listele directivelor și convențiilor internaționale și în legislația națională de protecție a naturii.

Zonele cu biodiversitatea cea mai însemnată se situează în partea deluroasă a comunei, în pădurile care beneficiază de un statut de protecție silvică din jurul trupului Căsoaia și a Vârfului Highiș, sau în pășunile de pe pantele despădurite. De asemenea, au putut fi identificate specii interesante de-a lungul văilor care traversează teritoriul comunei.

Printre speciile de importanță națională și comunitară identificate (menționate în Directiva Păsări, Directiva Habitate, OUG 57, HG 1284, OM 1964), enumerăm:

Plante: *Marsilea quadrifolia*, *Colchicum arenarium*, *Lindernia procumbens*, *Achillea impatiens*, *Galanthus nivalis* (Ghiocel alb).

Vertabrate:

Mamifere: *Muscardinus avellanarius* (Pârș de alun), *Spermophilus citellus* (*Citellus citellus*) (Popândău, Șuită), *Cricetus cricetus* (Hârciog/Cățelul pământului), *Felis silvestris* (Pisică sălbatică), *Spalax leucodon* (Orbetele mic), *Mustela putorius* (Dihor de casă), *Lepus europaeus* (Iepure de câmp), *Vulpes vulpes* (Vulpe), *Mustela erminea* (Helge/Hermină), *Capreolus capreolus* (Căprioară), *Cervus elaphus* (Cerb), *Sus scrofa* (Mistreț).

Păsări: *Upupa epops* (Pupăză), *Merops apiaster* (Prigorie), *Motacilla* spp. (Codobatură), *Erithacus rubecula* (Măcăleandru), *Phylloscopus* spp. (Pitulice), *Aegithalos caudatus* (Pițigoiiul codat), *Sitta europaea* (Scorțarul, Toiul), *Oriolus oriolus* (Grangurul), *Carduelis* spp. (Sticleți, Scatii, Inărițe, Florinți), *Phasianus colchicus* (Fazan), *Coturnix coturnix* (Prepeliță), *Perdix perdix* (Potârniche), *Streptopelia decaocto* (Guguștiuc), *Alauda arvensis* (Ciocârlie de câmp), *Corvus monedula* (Stăncuță), *Sturnus vulgaris* (Graurul comun), *Garrulus glandarius* (Gaiță), *Pica pica* (Coțofană), *Corvus frugilegus* (Cioară de semănătură), *Sturnus vulgaris* (Graurul comun), *Turdus philomelos* (Sturzul cântător).

Reptile: *Lacerta agilis* (Șopârlă cenușie), *Lacerta viridis* (Gușter), *Anguis fragilis* (Năpârcă, Șarpele de sticlă), *Coronella austriaca* (Șarpe de alun), *Natrix tessellata* (Șarpe de apă), *Vipera berus* (Viperă comună).

Amfibieni: *Bombina bombina* (Buhai de baltă cu burta roșie), *Rana dalmatina* (Broască de pădure), *Bufo bufo* (Broască râioasă brună), *Rana esculenta* (Broască verde de lac), *Rana ridibunda* (Broască verde mare de lac).

Nevertebrate: *Lucanus cervus* (Radasca), *Morimus funereus* (Croitorul de fag), *Coenagrion ornatum*, *Saga pedo*, *Helix pomatia* (Melcul de livadă).

Parte din aceste specii nu necesită măsuri speciale de conservare, altele impun crearea –conform legislației - a unor arii de protecție, altele impunând un regim strict de protecție. Ca urmare, se vor dezvolta o serie de măsuri care să satisfacă cerințele legislației naționale și comunitare, și care să contribuie la atingerea dezideratelor pentru dezvoltarea durabilă a comunității.

4.1.6. Resurse naturale

Resursele de sol ale teritoriului administrativ al comunei Târnova sunt reprezentate de următoarele tipuri de sol:

- cernoziomuri gleizate -	37 ha
- soluri brune luvice pseudogleizate -	1120 ha
- luvisoluri pseudogleizate -	511 ha
- soluri negre clinohidromorfe -	605 ha
- erodisoluri -	306 ha
- lăcoviști tipice -	54 ha
- soluri aluviale glizate -	1483 ha

Aceste soluri sunt utilizate pentru culturi agricole, reprezentate de grâu, porumb, orz, ovăz, secară , floarea soarelui, soia și plante furajere.

Din punct de vedere al calității solurilor în cadrul teritoriului studiat situația se prezintă după cum urmează:

Cl. a II-a de calitate -	86 ha
Cl. a III-a de calitate -	1157 ha
Cl. a IV-a de calitate -	654 ha
Cl. a V-a de calitate -	2211 ha

Dintre resursele subsolului menționăm zăcăminte de piatră de construcție în zona Agrișu-Mare și Arăneag, nepuse în exploatare datorită lipsei infrastructurii corespunzătoare și volumului mare de decopertare necesar deschiderii fronturilor de exploatare.

Structura suprafețelor agricole și neagricole pune în evidență existența resurselor agricole (89,39% din totalul suprafeței), favorabile culturilor cerealiere, legumicole și viticole.

Structura suprafețelor agricole și neagricol – Teritoriul administrativ al comunei Târnova:

TERENURI AGRICOLE (HA)						TERENURI NEAGRICOLE	
Arabil	Pășuni	Fânețe	Vii	Livezi	Total Agr.	Total Neagr.	Total General
7166	4728	523	149	385	12951	7793	20744

Dintre resursele subsolului se remarcă în zonă existența argilei, utilizată ca materie primă în obținerea de cărămizi.

4.1.7. Riscuri naturale

În cadrul teritoriului studiat riscurile naturale sunt reprezentate de pericolul de inundații din revărsări ale principalelor văi neîndiguite, respectiv Valea Mare (Valea Bătrână), în sectorul situat la est și sud de intravilanul localității Târnova, și Valea Dudița în sectorul situat la est de intravilanul localității Dud.

În vederea eliminării riscurilor producerii de inundații din revărsări sunt necesare lucrări de îndiguire în zona intravilanului localității Târnova a Văii Mari (Valea Bătrână).

Lucrările vizează executarea de diguri de apărare joase, la nivelul de asigurare impus de oscilațiile de nivel ale scurgerii superficiale. Lucrările sunt necesare în sectorul situat la est de intravilanul localității Târnova.

Considerăm oportună prelungirea digului de apărare existent la în sud-estul intravilanului localității Chier, până la confluența Văii Mari (Valea Bătrână) cu Valea Agrișului.

4.1.8. Calitatea mediului

Zone de recreere:

Cabana turistică de la Căsoaia pune în valoare atât cadrul natural specific, foarte valoros din punct de vedere peisagistic, cât și baza materială renovată în ultima perioadă de timp.

Depozite de deșuri menajere și industriale.

În prezent depozitarea deșeurilor menajere este necorespunzătoare, fiind făcută în mod necontrolat, existând foarte multe amplasamente, de regulă câte 5-6 pentru fiecare localitate componentă a comunei, situate la marginea intravilanului, fără respectarea normelor sanitare și de protecția mediului.

Având în vedere prevederile Ordonanței de Urgență nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor, primăriile și consiliile locale au obligația adoptării unui sistem eficient de gestiune a deșeurilor, prin colectarea selectivă a deșeurilor, preluare, reciclare, neutralizare, incinerare și depozitare finală, asigurarea transportului la timp a deșeurilor menajere la depozitele finale.

Pe teritoriul comunei Târnova în zona gării CFR, există un depozit temporar pentru diatonită, exploatată în cariera de la Minișul de Sus (comuna Taut)

Identificarea surselor de poluare:

Având în vedere preponderența sectorului agrar în cadrul activităților desfășurate pe teritoriul comunei Târnova, sursele de poluare sunt generate de activități din acest sector.

Utilizarea excesivă a produselor de uz fitosanitar în sectorul viticol (Târnova) și pomicol (Dud, Drauț) a generat acumulări importante de reziduri de pesticide în sol.

Pentru mediu sunt periculoase acumulările în sol de pesticide organoclorurate și organo-mercurice, care au o remaneță ridicată. Astfel de reziduri au fost acumulate în special în zonele situate la baza pantelor terenurilor cultivate cu vița de vie sau a livezilor de pomi fructiferi (Drauț, Dud).

Deși au fost interzise la utilizare pesticide din grupa organoclorurate și mercurice, solurile din aceste zone încă mai prezintă urme de astfel de substanțe.

În zonele limitrofe fostelor sectoare zootehnice (Târnova, Dud, Drauț, Chier) se întâlnesc suprafețe afectate de depozitățile necontrolate de dejecții, situate în general în spatele fostelor grajduri.

O importantă sursă de poluare o reprezintă numeroasele distilării de alcool amplasate în marginea intravilanelor (Chier, Târnova, Dud, Drauț) prin deversările în apele de suprafață de borhot provenit de la distilarea fructelor.

Calitatea factorilor de mediu:

Impactul activităților antropice asupra factorilor de mediu este redus datorită ponderii reduse a activității de tip industrial.

Calitatea aerului din zonă nu este afectată semnificativ datorită numărului extrem de redus de centrale termice sau alți poluatori.

Nivele mai ridicate de noxe se înregistrează de-a lungul principalelor artere de circulație – Târnova – Șilindia, Târnova –Chier și Târnova – Dud - Tauț, prin emisii de oxizi de sulf și de azot, emisii de tolueni și xilani.

Calitatea apelor de suprafață nu este modificată semnificativ decât în zona intravilanelor, prin depuneri de deșeuri menajere și vegetale în zona albiilor minore.

Apele subterane sunt nemodificate în zonele de adâncime mare, iar cele de adâncime mică sunt afectate de nitriți și nitrați (în special în zonele de depozitare a dejecțiilor animaliere).

4.2 Capital antropic

4.2.1. Industrie

Activitățile industriale sunt aproape inexistente.

În localitățile aparținătoare nu există unități cu activitate economică – unități industriale, depozite și construcții.

Populația ocupată în industrie (pe total comună) este de:

	1995	1996	1997	1998
- Număr mediu salariați per total industrie	21	21	65	21
- Număr mediu salariați în				

Industria extractivă	14	14	46	-
- Număr mediu salariați în				
Industria Prelucrătoare	7	7	7	7
- Număr mediu salariați în activ.				
Energie electrică și termică, gaze și apă	-	-	12	14
- Număr mediu salariați în				
activități de construcții	19	20	18	14
- Număr mediu salariați în activități				
de comerț, repararea și întreținerea				
autovehiculelor și motocicletelor și a				
bunurilor personale și casnice	52	51	101	28
- Număr mediu salariați în				
activități de transport, depozitare				
și comunicații	26	9	10	30
- Număr mediu salariați în				
activități financiare, bancare				
și de asigurări	13	13	12	1
- Număr mediu salariați în				
administrație publică și apărare,				
asistență socială obligatorie	11	13	13	9
- Număr mediu salariați				
în învățământ	59	60	60	59
- Număr mediu salariați în				
activități de sănătate și				
asistență socială	27	36	31	18

În localitatea Tarnova există o unitate de depozitare a materialelor de construcții.

Disfuncționalități:

- existența unui număr mic de unități industriale și de depozitare.
- restrângerea piețelor de desfacere.

4.2.2. Energie

Alimentarea cu energie electrica

Târnova

Alimentarea cu energie electrică a localității se realizează prin LEA 20 kV derivată din linia electrică aeriană care alimentează orasul Pâncota. Din linia electrică aeriană menționată se racordează cele 11 posturi de transformare 20/0,4 kV existente.

Distribuția la consumatori se face prin rețele aeriene de 0,4 kV.

Agrîșu Mare

Alimentarea cu energie electrică a localității se realizează prin LEA 20 kV derivată din linia electrică aeriană care alimentează localitatea Pâncota. Din linia electrică aeriană menționată se racordează cele 4 posturi de transformare 20/0,4 kV.

Distribuția la consumatori se face prin rețele aeriene de 0,4 kV.

Arăneag

Alimentarea cu energie electrică a localității se realizează prin LEA 20 kV derivată din linia electrică aeriană care traversează . Din linia electrică aeriană menționată se racordează cele 2 posturi de transformare 20/0,4 kV.

Distribuția la consumatori se face prin rețele aeriene de 0,4 kV.

Chier

Alimentarea cu energie electrică a localității se realizează prin LEA 20 kV derivată din linia electrică aeriană care alimentează localitatea Pâncota. Din linia electrică aeriană menționată se racordează cele 4 posturi de transformare 20/0,4 kV.

Distribuția la consumatori se face prin rețele aeriene de 0,4 kV.

Drauț

Alimentarea cu energie electrică a localității se realizează prin LEA 20 kV derivată din linia electrică aeriană care alimentează localitatea Pâncota. Din linia electrică aeriană menționată se racordează cele 3 posturi de transformare 20/0,4 kV.

Distribuția la consumatori se face prin rețele aeriene de 0,4 kV.

Dud

Alimentarea cu energie electrică a localității se realizează prin LEA 20 kV derivată din linia electrică aeriană care alimentează localitatea Pâncota. Din linia electrică aeriană menționată se racordează cele 1 post de transformare 20/0,4 kV.

Distribuția la consumatori se face prin rețele aeriene de 0,4 kV.

4.2.3. Transporturi

Drumuri, străzi, căi de comunicații și transport

Pe teritoriul administrativ al comunei Târnova sunt amplasate următoarele localități:

- comuna Târnova
- sat aparținător Agrișu-Mare
- sat aparținător Arăneag
- sat aparținător Drauț
- sat aparținător Dud
- sat aparținător Chier

Schema stradală a comunei **Târnova** s-a dezvoltat având ca axe principale drumul județean DJ 792 C și drumul județean DJ 792 D, respectiv partea stradală a acestora. Pe aceste axe se sprijină o rețea ortogonală de străzi colectoare și de acces.

Axa principală a localității, respectiv traseul drumului județean DJ 792 C, își desfășoară traseul pe direcția est-vest pe o lungime de 1,6km.

Trama stradală este alcătuită dintr-o rețea de străzi, în cea mai mare parte de categoria a III-a.

Străzile importante ale localității au fronturi largi, între case fiind circa 7-26m. În rest, spre marginile comunei, străzile sunt scurte și au fronturile înguste de 14-18m.

Intersecțiile existente între străzile comunei Târnova și partea stradală a DJ 792 C și DJ 792 D nu sunt amenajate corespunzător stasurilor referitoare la intersecțiile la același nivel din localități.

În intravilanul localității traseul drumului județean DJ 792 D spre Cabana Căsoaia se intersectează cu DJ 792 C, punct în care există o intersecție la același nivel între două drumuri județene.

În partea de sud a comunei Târnova își desfășoară albia valea Agrișului, vale sinuoasă care este intersectată de traseul drumului județean DJ 792 D printr-un pod de beton.

Rețeaua stradală existentă în comuna Târnova este alcătuită în mare majoritate din străzi de categoria a III-a, unele modernizate altele nu.

Repartizarea pe categorii a străzilor localității Târnova este:

- Cat. I -
- Cat. II -
- Cat. III - 24,505km
- Cat. IV - 1,42km

Din totalul străzilor de categoria a III-a 4,30km sunt străzi modernizate iar 20,205km sunt străzi nemodernizate.

Circulația pietonală în localitate este asigurată de trotuarele existente între case și partea carosabilă a străzii.

Ca stare de viabilitate a acestora, se menționează faptul că în marea majoritate a trotuarelor, acestea sunt nemodernizate, respectiv din piatră sau pământ, excepție făcând numai aleile pietonale de pe strada principală, care sunt realizate din beton.

Schema stradala a localității **Chier** s-a dezvoltat avind ca axă principală drumul județean DJ 792 D, respectiv partea stradală a acestuia. Pe această axă se sprijină o rețea de străzi scurte și sinuoase, colectoare și de acces.

Axa principală a localității, respectiv traseul drumului județean DJ 792 D, își desfășoară traseul pe direcția nord-vest – sud-est, pe o lungime de 1,40km.

Trama stradală este alcătuită dintr-o rețea de străzi, în cea mai mare parte de categoria a III-a.

Străzile importante ale localității au fronturi nu prea largi, între case fiind circa 6-18m. În rest, spre marginile localității, străzile sunt scurte și au fronturile înguste, de 5-14m.

Intersecțiile existente între străzile localității Chier și partea stradală a DJ 792 D nu sunt amenajate corespunzător stasurilor referitoare la intersecțiile la același nivel din localități.

În intravilanul localității traseul drumului județean DJ 792 D se intersectează cu DC 23, punct în care există o intersecție la același nivel între un drum județean și unul comunal.

Rețeaua stradală existentă în localitatea Chier este alcătuită în mare majoritate din străzi de categoria a III-a, unele modernizate, altele nu.

Repartizarea pe categorii a străzilor localității Chier este :

- Cat. I -
- Cat. II -
- Cat. III - 18,26km
- Cat. IV - 2,69km

Din totalul străzilor de categoria a III-a, 1,40km sunt străzi modernizate, iar 16,86km sunt străzi nemodernizate.

Traseul Căii Ferate existente intersectează drumul comunal DC 23 în extravilanul localității Chier.

Circulația pietonală în localitate este asigurată de trotuarele existente între case și partea carosabilă a străzii.

Ca stare de viabilitate a acestora, se menționează faptul că în marea majoritate a trotuarelor, acestea sunt nemodernizate, respectiv din piatră sau pământ, excepție făcând numai aleile pietonale de pe strada principală, care sunt realizate din beton.

Schema stradală a localității **Agrișu-Mare** s-a dezvoltat având ca axă principală drumul comunal DC 65, respectiv partea stradală a acestuia. Pe această axa se sprijină o rețea ortogonală de străzi colectoare și de acces.

Axa principală a localității, respectiv traseul drumului comunal DC 65, își desfășoară traseul pe direcția vest – est, pe o lungime de 1,90km.

Trama stradală este alcătuită dintr-o rețea de străzi în cea mai mare parte de categoria a III-a.

Străzile importante ale localității au fronturi largi, între case fiind circa 6-24m. În rest, spre marginile localității, străzile sunt scurte și au fronturile înguste de 5-16m.

Intersecțiile existente între străzile localității Agrișu-Mare și partea stradală a DC 65 nu sunt amenajate corespunzător staturilor referitoare la intersecțiile la același nivel din localități.

În intravilanul localității Agrișu-Mare există o intersecție neamenajată între DC 65 și DC 66.

De asemenea, drumul comunal DC 65 are o intersecție la nivel cu DC 67 spre Târnova.

În extravilanul localității, traseul drumului județean DJ 792 D se intersectează cu DC 67, punct în care există o intersecție la același nivel între un drum județean și unul comunal.

Rețeaua stradală existentă în localitatea Agrișu-Mare este alcătuită în mare majoritate din străzi de categoria a III-a, unele modernizate, altele nu.

Repartizarea pe categorii a străzilor localității Agrișu-Mare este:

- Cat. I -
- Cat. II -
- Cat. III – 13,84km
- Cat. IV – 0,85km

Circulația pietonală în localitate este asigurată de trotuarele existente între case și partea carosabilă a străzii.

Ca stare de viabilitate a acestora, se menționează faptul că în marea majoritate a trotuarelor, acestea sunt nemodernizate, respectiv din piatră sau pământ, excepție făcând numai aleile pietonale de pe strada principală, care sunt realizate din beton.

Schema stradală a localității **Dud** s-a dezvoltat având ca axă principală drumul județean DJ 708 A, respectiv partea stradală a acestuia. Pe această axă se sprijină o rețea ortogonală de străzi, colectoare și de acces.

Axa principală a localității, respectiv traseul drumului județean DJ 708 A își desfășoară traseul pe direcția vest – est, pe o lungime de 1,00km.

Trama stradală este alcatuită dintr-o rețea de străzi, în cea mai mare parte de categoria a III-a.

Străzile importante ale localității au fronturi largi, între case fiind circa 6-24m. În rest, spre marginile localității, străzile sunt scurte și au fronturile înguste de 5-16m.

Intersecțiile existente între străzile localității Dud și partea stradală a DJ 708 A nu sunt amenajate corespunzător stasurilor referitoare la intersecțiile la același nivel din localități.

Rețeaua stradală existentă în localitatea Dud este alcatuită în mare majoritate din străzi de categoria a III-a, unele modernizate altele nu.

Repartizarea pe categorii a străzilor localității Dud este:

- Cat. I -
- Cat. II -
- Cat. III - 5,84km

Din totalul străzilor de categoria a III-a 1,00km sunt străzi modernizate iar 5,84km sunt străzi nemodernizate.

Circulația pietonală în localitate este asigurată de trotuarele existente între case și partea carosabilă a străzii.

Ca stare de viabilitate a acestora, se menționează faptul că în marea majoritate a trotuarelor, acestea sunt nemodernizate, respectiv din piatră sau pământ, excepție făcând numai aleile pietonale de pe strada principală, care sunt realizate din beton.

Schema stradală a localității **Drauț** s-a dezvoltat având ca axă principală drumul comunal DC 65, respectiv partea stradală a acestuia. Pe această axă se sprijină o rețea ortogonală de străzi colectoare și de acces.

Axa principală a localității, respectiv traseul drumului comunal DC 65, își desfășoară traseul pe direcția vest – est, pe o lungime de 1,10km.

Trama stradală este alcatuită dintr-o rețea de străzi, în cea mai mare parte de categoria a III-a.

Străzile existente importante ale localității au fronturi largi, între case fiind circa 6-24m. În rest, spre marginile localității, străzile sunt scurte și au fronturile înguste de 5-16m.

Repartizarea pe categorii a străzilor localității Drauț este:

- Cat. I -
- Cat. II -
- Cat. III – 10,7km

Din totalul străzilor de categoria a III-a 0,01km sunt străzi modernizate, iar 10,69km sunt străzi nemodernizate.

Circulația pietonală în localitate este asigurată de trotuarele existente între case și partea carosabilă a străzii.

Ca stare de viabilitate a acestora, se menționează faptul că în marea majoritate a trotuarelor, acestea sunt nemodernizate, respectiv din piatră sau pământ, excepție făcând numai aleile pietonale de pe strada principală, care sunt realizate din beton.

Schema stradală a localității **Arăneag** s-a dezvoltat având ca axă principală drumul județean DJ 792 D, respectiv partea stradală a acestuia. Pe această axă se sprijină o rețea de străzi scurte și sinuoase, colectoare și de acces.

Axa principală a localității, respectiv traseul drumul județean DJ 792 D, își desfășoară traseul pe direcția nord-vest – sud-est, pe o lungime de 1,00km.

Trama stradală este alcatuită dintr-o rețea de străzi, în cea mai mare parte de categoria a III-a.

Străzile importante ale localității au fronturi nu prea largi, între case fiind circa 6-18m. În rest, spre marginile localității, străzile sunt scurte și au fronturile înguste de 5-14m.

Intersecțiile existente între străzile localității Arăneag și partea stradală a DJ 792 D nu sunt amenajate corespunzător stasurilor referitoare la intersecțiile la același nivel din localități.

În intravilanul localității traseul drumului județean DJ 792 D se intersectează cu DC 66, punct în care există o intersecție la același nivel între un drum județean și unul comunal.

Rețeaua stradală existentă în localitatea Arăneag este alcatuită în mare majoritate din străzi de categoria a III-a, unele modernizate altele nu.

Repartizarea pe categorii a străzilor localității Arăneag este:

- Cat. I -
- Cat. II -

- Cat. III – 6,15km

Din totalul străzilor de categoria a III-a, 0,0km sunt străzi modernizate, iar 6,15km sunt străzi nemodernizate.

Circulația pietonală în localitate este asigurată de trotuarele existente între case și partea carosabilă a străzii.

Ca stare de viabilitate a acestora, se menționează faptul că în marea majoritate a trotuarelor, acestea sunt nemodernizate, respectiv din piatră.

Atât în comuna Târnova cât și în satele aparținătoare se desfășoară următoarele tipuri de trafic:

- trafic de tranzit,
- trafic de penetrație,
- trafic local.

Traficul de tranzit și de penetrație se desfășoară pe traseele drumurilor clasificate, respectiv pe: drumurile județene DJ 792 C, DJ 792 D, DJ 708 A și drumurile comunale DC 65, DC66, DC67, DC 23 și DC 25.

Traficul local utilizează trama stradală existentă în localități, care nu prezintă curbe sau intersecții amenajate, nici îmbrăcăminte asfaltică, ceea ce duce la desfășurarea unui trafic cu viteze mici, fără confort optic etc.

În concluzie, datorită acestor disfuncționalități existente, precizate pentru fiecare localitate, circulația rutieră în localități se desfășoară greoi, cu viteze mici, fără siguranță în trafic.

Pe teritoriul administrativ al comunei Târnova își desfășoară traseul în prezent următoarele drumuri :

- drumul județean DJ 792 C, Buteni-Șilindia-Tîrnova-Pâncota-Sântana-Curtici-Frontieră Ungaria
- drumul județean DJ 708 A, Bârzava-Tauț-Tîrnova
- drumul județean DJ 792 D, își are originea în DJ 792, Mocrea-Târnova-Cabana Căsoaia
- drumul comunal DC 23, începe din DJ 792- Iermata- Moroda-Chier
- drumul comunal DC 25, Târnova-Gară Târnova
- drumul comunal DC 65, Măderat-Agrîșu Mare-Drauț
- drumul comunal DC 66, Agrîșu Mare-Arăneag
- drumul comunal DC 67, Târnova, D.C. 65 (lângă Agrîșu Mare)

Comuna Târnova se găsește amplasată la intersecția a două drumuri județene, respectiv D.J. 792 C și D.J. 792 D.

Din punctul de vedere al stării de viabilitate aceste drumuri județene se prezintă satisfăcător, cu o structură rutieră de tip nerigid, corespunzătoare unui trafic greu, alcatuită din mixturi asfaltice .

Analizând rețeaua de drumuri clasificate, putem spune că drumurile județene menționate mai sus, împreună cu drumurile comunale, asigură o bună legătură a localităților aparținătoare comunei Târnova, atât cu municipiul Arad, cât și cu celelalte localități ale județului, inclusiv deschiderea spre frontiera cu Ungaria.

Conform PATJ - situația existentă la care de comunicație se poate afirma că:

1. drumurile județene ce străbat teritoriul comunei Târnova, nu asigură în totalitate fluența traficului, datorită îmbrăcămînții rutiere, a carei durată de exploatare este depășită.

2. drumurile pietruite și de pământ nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare desfășurării unui trafic în condiții normale.

Existența intersecțiilor la nivel, neamenajate, dintre DJ792 C, DJ 792 D și Dj 708 A îngreunează circulația auto, ceea ce duce la diminuarea vitezei comerciale, la diminuarea capacității de circulație și la consum suplimentar de carburanți.

4.2.4. Agricultură

Pe teritoriul comunei Târnova, activitatea economică predominantă este agricultura.

Conform datelor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Arad, situația producției agricole se prezintă astfel :

Anii de analiză	1995	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Grâu și secară:</i>						
- suprafață ha.	2864	2235	2295	2175	590	1670
- producție to.	6098	6654	5340	4334	1128	2723
<i>Porumb boabe:</i>						
- suprafață ha.	1790	2026	2311	2397	1431	2391
- producție to.	5811	6250	8364	10484	7244	5010
<i>Cartofi:</i>						
- suprafață ha.	95	82	95	95	120	155
- producție to.	1968	1593	1268	1955	2045	1015
<i>Floarea soarelui:</i>						

- suprafață ha.	177	330	385	385	192	185
- producție to.	237	425	203	318	184	80
<i>Sfeclă de zahăr:</i>						
- suprafață ha.	70	135	175	85	75	70
- producție to.	990	1650	1910	1495	1264	160
<i>Legume:</i>						
- suprafață ha.	190	193	188	266	202	224
- producție to.	3398	2555	3268	3730	2487	1887
Producție de struguri to.:1360	910	1413	1716	1559	227	
Producție de fructe to.:	2139	2073	1708	2539	1294	1168
 Număr animale:						
Bovine total	1274	1387	1310	1258	989	1093
din care în gospodăriile populației	1274	1387	1310	1258	978	1082
Porcine total :	1582	1535	1721	1924	2101	3481
din care în gospodăriile populației	1582	1535	1721	1924	2097	3477
Ovine total	4683	3907	3210	3100	3075	3038
din care în gospodăriile populației	4683	3907	3210	3100	3075	3038
Păsări total	7500	7600	11000	8865	29734	40334
din care în gospodăriile populației	7500	7600	11000	8865	29734	40334
 Producția agricolă:						
- carne total to.	710	595	810	859	799	742
- lapte de vacă și bivoliță l.	34871	38385	38545	24935	22052	22995
- lână (kg. fizic)	8972	10650	8600	9890	8480	7250
- ouă (mii bucăți)	1020	1020	434	1680	1575	840

În ceea ce privește producția de animale, aceasta este preponderentă în sectorul privat, în gospodăriile populației.

Plantațiile de pomi fructiferi și de vii sunt esențiale în ponderea economică a zonei, pe lângă producția de grâne care predomină.

Numărul de angajați în agricultură variază între 178 în anul 1995 și 31 în anul 1998.

Disfuncționalități:

Neajunsurile legate de modul de aplicare a Legii nr.18/1991 rezultând în fragmentarea terenurilor agricole, în exploatații și parcele de 3,0 ha. în medie, și relieful duc la următoarele consecințe:

- Randament insuficient al producției vegetale/ha;
- Fragmentarea suprafețelor și diversificarea opțiunii proprietarilor pe anumite culturi.
- Utilizarea semințelor din producția proprie a proprietarilor individuali.
- Insuficiența resurselor financiare în scopul modernizării și înzestrării tehnice a micilor gospodării.
- Diminuarea efectivelor de animale.
- Insuficiența punctelor de colectare a produselor animaliere.
- Capacitate insuficientă de prelucrare și valorificare a producției zootehnice din cadrul gospodăriilor individuale.
- Insuficiența lucrărilor de îmbunătățiri funciare, combaterea eroziunii solului.
- Ponderea redusă a activităților complementare agriculturii (servicii, prelucrarea produselor agricole și animale, turism rural etc.)

4.2.5. Infrastructură de bază

Echipare edilitară:

Gospodărirea apelor.

Lucrări hidrotehnice:

Pe teritoriul administrativ al comunei Târnova, lucrările hidrotehnice existente sunt de importanță redusă, existând doar văi de desecare și pâraie cu debite reduse, acestea având pante naturale corespunzătoare pentru a nu crea probleme privind inundații, sau alte daune în zonele locuite și terenurile agricole ale teritoriului.

Comuna Târnova și satele aparținătoare sunt străbătute de o serie de văi și pâraie naturale acestea colectând și conducând apele meteorice precum și cele din izvoarele de suprafață de pe versanții dealurilor din împrejurimi, spre râul Crișul Alb.

Surse de apă:

Sursele de apă de pe teritoriile aferente localităților aparținătoare comunei Târnova sunt de două categorii, respectiv, surse de suprafață, cea mai importantă fiind barajul Tauț, alimentat din Valea Cigherul, cu debitul cel mai însemnat, și Văile Chilodia și Pustaciul, cu debite mai ne semnificative.

Localitatea Chier cea mai nordică din teritoriu, este străbătută de Valea Cigher, precum și de Valea Mare, ce străbate și localitățile Târnova, reședință de comună, și Arăneag satul cel mai sudic din teritoriu.

Satul Dud, amplasat în centrul teritoriului comunei are ca și cursuri de apă de suprafață, spre est Valea Dudița, iar spre vest, Valea Serăstrăul, acestea fiind aflunții ai Cigherului, cu debite variabile în funcție de precipitațiile din zonă.

Un afluent al Văii Mari care străbate localitatea Drauț, este Pârâul Drauțul, care se varsă în Valea Mare la nord de localitate, având un debit tot variabil în funcție de perioada secetoasă sau ploioasă.

O sursă de apă din zonă se poate considera și sursa subterană, însă până în prezent nu sunt suficiente studii hidro-geologice din care să se poată concluziona debitul acestei surse și nici calitatea apei.

În principiu se poate concluziona faptul că sursele existente au capacități care satisfac cantitativ necesitățile populației pentru toate activitățile ce se desfășoară, însă există probleme în ceea ce privește calitatea apei din aceste surse, datorită compoziției în diverse săruri care sunt angrenate din roci.

Se menționează faptul că prin analizele efectuate asupra probelor de apă din cea mai importantă sursă de apă de suprafață, respectiv lacul de acumulare Tauț, s-a constatat existența de *PROTEUS VULGARIS*, ceea ce face excluderea utilizării acestei surse pentru apă potabilă, sau necesitatea unor investiții pentru tratarea apei extrem de mari, cu tehnologii laborioase.

Lucrări hidroameliorative:

Lucrările hidroameliorative existente în teritoriul studiat sunt ne semnificative, acestea rezumându-se la lucrări de amenajare de maluri ale cursurilor naturale de apă, dar care nu s-au mai reabilitat de o mare perioadă de timp.

Disfuncționalități.

Una dintre problemele existente în ceea ce privește gospodărirea apelor, o reprezintă starea pâraielor și a văilor ce străbat localitățile aparținătoare comunei, acestea prezentând pe toată lungimea acestora degradări ale malurilor, colmatări, depuneri de aluviuni, eroziuni ale malurilor, pante neregulate, și alte degradări, care

au ca efect o funcționare neeficientă, dând naștere de multe ori la inundarea zonelor limitrofe, cu efecte distructive asupra obiectivelor afectate.

Din punct de vedere al calității apei din sursele existente se poate spune că sursele de apă de suprafață nu satisfac cerințele de calitate necesare, polarea apei din aceste surse fiind atât de intensă și diversă încât tratarea apei pentru a o aduce la parametrii de calitate necesari sunt foarte complicate și costisitoare, în special se amintește calitatea apei din cea mai consistentă sursă de apă din zonă, respectiv Lacul de acumulare Tauț.

În ceea ce privește calitatea apei din sursele subterane, se menționează faptul că până în prezent nu există suficiente studii hidro-geologice din care să se poată trage concluzii concrete privind calitatea și cantitatea acestor surse.

Disfuncționalitățile privind lucrările hidro-ameliorative din teritoriu sunt în general cele de întreținere, exploatare și de reabilitare ale acestora, pe cursurile de apă ce străbat localitățile comunei, cu efecte imprevizibile în perioadele cu excese de umiditate, putând avea loc ieșiri din matcă ale văilor, chiar și în zonele locuite, periclitând astfel sănătatea sau chiar viața locuitorilor.

Alimentarea cu apă.

Descrierea sistemului de alimentare cu apă:

Sistem centralizat de alimentare cu apă există pe traseul Gospodărie de apă Tauț, cu conductă de aducțiune PVC-M, D = 280 mm, care traversează localitatea Dud, spre Târnova, unde există un rezervor de acumulare suprateran din beton de 500 mc.

În localitățile Dud și Târnova există parțial rețele de alimentare cu apă.

Se menționează faptul că atât conducta de aducțiune, cât și rezervorul de acumulare, precum și rețelele de distribuția apei din cele două localități sunt degradate, având duratele normate de viață depășite, deci toate aceste lucrări necesită reabilitări totale.

În localitățile aparținătoare Arăneag, Aгриșul Mare, Drauț și Chier nu există sisteme centralizate de alimentare cu apă, singurele surse de apă pentru toate categoriile de folosință fiind fântânile săpate, surse inproprii, mai ales pentru consumul menajer.

- Conducta de aducțiune, este o conductă subterană din tuburi PVC-M, Dn280mm, cu lungimea pe teritoriul comunei cca.6800m și transportă apa de la gospodăria de apă Tauț. Conducta de aducțiune a fost construită odată cu frontul de captare aceasta având o vârstă de peste 25ani.

- Rezervorul de acumulare Târnova, este o construcție din beton armat, de secțiune circulară cu diametrul de 10m, având capacitatea de 500m³, și este amplasat în apropierea localității Târnova, acesta având deficiențe importante privind funcționalitatea, datorită în primul rând nefinalizării tuturor lucrărilor aferente, și al degradării în timp al elementelor de construcție componente, din cauza întreținerii necorespunzătoare, și a duratei de existență.

- Conductele de distribuție, din localitățile Târnova și Dud, sunt construite din țevi de oțel și PVC cu Dn = 32 – 125mm, pozate subteran, acestea având vârsta mai mare decât durata normată de viață ale acestor țevi, deci aceste categorii de lucrări necesită reabilitări importante, practic putând fi considerate ca și inexistente.

Probleme conflictuale și disfuncționalități:

- Una dintre problemele sistemului de alimentare cu apă a comunei Târnova o reprezintă sursa de apă, care pe deoparte este insuficientă cantitativ, datorită în primul rând capacității gospodăriei de apă din localitatea Tauț, iar pe de altă parte, apa brută prezintă în compoziția acesteia săruri minerale necesitând o tratare mai specială în vederea potabilizării acesteia.

- O altă problemă privind alimentarea cu apă, este faptul că în localitățile aparținătoare comunei Târnova nu există sisteme centralizate de alimentare cu apă, acest lucru fiind rezolvat din surse locale, necontrolate (fântini, țevi perforate, etc.), ceea ce prezintă un risc asupra sănătății locuitorilor.

- Conducta de aducțiune de la gospodăria de apă Tauț la rezervorul de acumulare, până în localitatea Târnova este executată din țevă PVC-M Dn 280mm, cu o vârstă care depășește durata normată de viață a acesteia(peste 25 ani), având ca efect corodarea acesteia, avarii dese, depuneri accentuate de amterii pe pereții acesteia, pierderi mari de presiune pe traseu, respectiv cheltuieli de energie suplimentare pentru transportul apei prin pompare.

- Rezervorul de înmagazinare de 500 mc de al Târnova prezintă unele degradări datorită vârstei acestuia, cu exfiltrații, datorate degradării hidroizolației, având ca efect pierderi de apă tratată.

- Conductele de distribuție din localitate în majoritate au vârste care depășesc durata normată de viață, iar pe multe porțiuni acestea nu satisfac cerințele de debite, având diametrele sub cele prescrise prin normele și normativele aflate în vigoare, privind rețelele de distribuție a apei..

- O problemă care trebuie amintită privind alimentarea cu apă a localităților din teritoriul administrati al comunei Târnova, este inexistența unor studii hidro-

geologice, care să facă posibile studii concrete privind înființarea unui microsistem de alimentare cu apă pentru toate localitățile teritoriului.

Canalizare.

Rețele de canalizare:

În localitățile din teritoriul administrativ al comunei Târnova nu există sisteme centralizate de canalizare menajeră și pluvială.

Probleme conflictuale și disfuncționalități:

Problemele conflictuale și disfuncționalitățile privind canalizarea în localitățile din teritoriul administrativ al comunei Târnova sunt inexistența acestor lucrări în localități, ceea ce are ca efect deversări ale apelor uzate rezultate de la gospodării și unitățile economico-sociale în văile și pâraurile care străbat localitățile, în fântânile abandonate sau chiar în rigolele și șanțurile de pe străzi, cu poluarea solului și subsolului, afectând calitatea surselor de apă din zonă.

Telecomunicații

Târnova

De-a lungul DJ trece o rețea telefonică subterană. Pe plan s-au trasat rețelele telefonice subterane și subtraversarea existente în localitate. Oficiul Romtelecom, situat în centrul localității dispune de un comutator telefonic digital CTD, 512 linii, 1198 abonați , 2 posturi publice.

Rețelele telefonice pentru distribuție sunt aeriene și subterane, iar gradul de telefonizare asigurat este de 19 % (raportat la numărul de locuitori).

Agrîșu Mare

Linia telefonică aeriană care deservește abonații localității folosește aceiași stalpi cu linia de alimentare cu energie electrică. Abonații sunt conectați la comutatorul telefonic digital CTD, 120 linii. și mai funcționează și 2 posturi publice, iar gradul de telefonizare asigurat este de 8 % (raportat la numărul de locuitori). Pe teritoriul localității mai există un cablu Tc în săpătură și o rețea telefonică subterană urbană.

Arăneag

Linia telefonică aeriană care deservește abonații localității folosește aceiași stalpi cu linia de alimentare cu energie electrică. Abonații sunt conectați la comutatorul telefonic digital CTD, Agrîșu Mare. și mai funcționează și 1 post telefonic public, iar gradul de telefonizare asigurat este de 4 % (raportat la numărul de locuitori).

Chier

Linia telefonica aeriana care deservește abonații localității folosește aceiași stalpi cu linia de alimentare cu energie electrica. Abonații sunt conectați la comutatorul telefonic digital CTD, Târnova. și mai funcționează și 2 posturi publice, iar gradul de telefonizare asigurat este de 11 % (raportat la numărul de locuitori). Pe teritoriul localității mai există un cablu Tc în săpătură și o rețea telefonica subterană urbană.

Drauț

Linia telefonica aeriana care deservește abonații localității folosește aceiași stalpi cu linia de alimentare cu energie electrica. Abonații sunt conectați la comutatorul telefonic digital CTD, 120 linii. și mai funcționează și 2 posturi publice, iar gradul de telefonizare asigurat este de 8 % (raportat la numărul de locuitori). Pe teritoriul localității mai există un cablu Tc în săpătură și o rețea telefonica subterană urbană.

Dud

Linia telefonica aeriana care deservește abonații localității folosește aceiași stalpi cu linia de alimentare cu energie electrica. Abonații sunt conectați la comutatorul telefonic digital CTD, 90 linii. și mai funcționează și 1 post public, iar gradul de telefonizare asigurat este de 15 % (raportat la numărul de locuitori). Pe teritoriul localității mai există un cablu Tc în săpătură și o rețea telefonica subterană urbană.

Alimentarea cu căldură

Târnova

În localitatea Târnova nu există un sistem de încălzire centralizat. În prezent încălzirea se face cu sobe, și centrale proprii care folosesc fie combustibil solid, fie combustibil lichid.

Localitățile aparținătoare

În localitățile aparținătoare nu există un sistem de încălzire centralizat. În prezent încălzirea se face cu sobe, și centrale proprii care folosesc fie combustibil solid, fie combustibil lichid.

Alimentarea cu gaze naturale

În localitățile comunei Târnova în prima etapă nu sunt prevăzute extinderi de rețele de gaz.

Gospodărie comunală

În cadrul localității există o rampă de deșeuri menajere amenajată într-o fostă gropă de împrumut fiind împrejmuită. În cadrul acestui deponeu se depozitează

deșeuri menajere și stradale fără selectare și reciclare. Această rampă de deșeuri este situată în nordul localității.

În vecinătatea stației de epurare a apelor uzate orășănești există un deponeu de nămoluri, amenajat în paturi de uscare.

Din punct de vedere al cimitirelor situația se prezintă astfel:

În fiecare localitate există câte un cimitir.

Localitatea Târnova dispune în prezent de un cimitir în suprafață de 3,45 ha., care este în trup izolat în partea de vest a localității, cimitir care în prezent este suficient din punct de vedere al suprafeței și care trebuie extins.

În localitatea Agrișu-Mare în prezent există două cimitire, care totalizează 2,67 ha, unul în nordul localității, iar celălalt în sudul localității.

În localitatea Arăneag în prezent există un cimitir, în vestul localității în trup izolat care are o suprafață de 3,45 ha.

În localitatea Chier în prezent există două cimitire, care totalizează 3,91 ha, unul în sudul localității, în trup izolat și altul în nordul localității în trupul principal.

În localitatea Drauț în prezent există un cimitir, în trupul principal care ocupă o suprafață de 3,08 ha.

În localitatea Dud în prezent există un cimitir, în trupul principal care ocupă o suprafață de 3,45 ha.

Riscuri de alunecări de teren nu sunt posibile datorită configurației reliefului și lipsei condițiilor geomorfologice.

Intravilan

S-a luat în calcul intravilanul prevăzut de legea fondului funciar, la 01.01.1990.

Intravilanul existent s-a materializat în P.U.G. prin corelarea suprafețelor aflate în evidența Oficiului Județean de Organizare a Teritoriului Agricol, cu cele aflate în evidența Consiliului Local.

În componența intravilanului existent intră:

- Localitatea de reședință Târnova
- Localitatea aparținătoare Agrișu-Mare
- Localitatea aparținătoare Arăneag
- Localitatea aparținătoare Chier
- Localitatea aparținătoare Drauț
- Localitatea aparținătoare Dud
- Unități economice izolate (curți construcții)

- Unități izolate de gospodărie comunală și echipare edilitară
- Unități izolate pentru funcționarea sistemelor hidroameliorative
- Unități izolate turistice și de agrement.

Activitate de tip industrial și de depozitare:

Localitatea reședință, Târnova: în localitatea Târnova suprafața ocupată de unitățile industriale și spațiile de depozitare este de 1,23ha, ceea ce reprezintă 0,40% din totalul intravilan. În trupuri izolate nu sunt activități de tip industrial, ci doar de depozitare.

Localitatea Agrișu-Mare: în localitatea Agrișu-Mare nu sunt mari unități de tip industrial sau depozitare. Există doar un cazan de țuică în trup izolat, iar în incinta fostului C.A.P. se dezvoltă și o mică activitate industrială. Suprafețele cu activități industriale ocupă 0,50% din total intravilan.

Localitatea Arăneag: în localitatea Arăneag nu sunt unități de tip industrial sau de depozitare.

Localitatea Chier: în localitatea Chier nu sunt unități de tip industrial sau de depozitare.

Localitatea Drauț: în localitatea Drauț nu sunt unități de tip industrial sau de depozitare.

Localitatea Dud: în localitatea Dud nu sunt unități de tip industrial sau de depozitare.

Activități agricole:

Localitatea reședință, Târnova: pe teritoriul comunei Târnova își desfășoară activitatea o societate agricolă. În localitatea Târnova există o unitate agricolă care ocupă o suprafață de 26,50ha. Unitățile agricole reprezintă 8,58% din total intravilan.

Localitatea Agrișu-Mare: în localitatea Agrișu-Mare sunt unități agricole în trupuri izolate, care totalizează 6,21ha, ceea ce reprezintă 3,05% din total intravilan.

Localitatea Arăneag: în localitatea Arăneag sunt unități agricole în trupuri izolate, care totalizează 1,36ha, ceea ce reprezintă 2,04% din total intravilan.

Localitatea Chier: în localitatea Chier sunt unități agricole în trupuri izolate, care totalizează 6,28ha, ceea ce reprezintă 3,11% din total intravilan.

Localitatea Drauț: în localitatea Drauț sunt unități agricole în trupuri izolate, care totalizează 1,54ha, ceea ce reprezintă 1,23% din total intravilan.

Localitatea Dud: în localitatea Dud sunt unități agricole în trupuri izolate, care totalizează 1,61ha, ceea ce reprezintă 1,55% din total intravilan.

Destinație specială

Localitatea Târnova: în intravilanul localității Târnova nu există unități cu destinație specială.

Localitatea Agrișu-Mare: în intravilanul localității Agrișu-Mare nu există unități cu destinație specială.

Localitatea Arăneag: în localitatea Arăneag nu sunt unități cu destinație specială.

Localitatea Chier: în localitatea Chier nu sunt unități cu destinație specială.

Localitatea Drauț: în localitatea Drauț nu sunt unități cu destinație specială.

Localitatea Dud: în localitatea Dud nu sunt unități cu destinație specială.

	TÂRNOVA	AGRIȘU MARE	ARĂNEAG	CHIER
Locuințe total	734	457	229	486
Suprafață locuibilă	27964	16167	10823	19909
Suprafață locuibilă /loc.	14,80	15,9	23,1	17,6
Nr.mediu pers/loc.	2,47	2,20	2,04	2,32
Nr.locuitori	1816	1006	467	1130

	DRAUȚ	DUD
Locuințe total	385	295
Suprafață locuibilă	21217	9983
Suprafață locuibilă /loc.	19,2	18,20
Nr.mediu pers/loc.	2,86	1,85
Nr.locuitori	1100	546

Crește numărul de locuințe, dar crește suprafața locuibilă pe locuitor în perioada 1977 –1992 – 2000.

Din punct de vedere al densităților intravilan și în zona de locuit situația se prezintă astfel :

	Densitatea în zona de locuit loc/ha.	Densitatea în intravilan loc/ha.
Târnova	21,43	5,88
Agrișu Mare	19,42	7,88
Arăneag	28,82	6,94
Chier	21,74	6,07
Drauț	32,75	8,72
Dud	17,25	6,18
Total Târnova	22,81	13,20

Disfuncționalități:

Locuirea – fondul locativ nu acoperă cerințele populației ca număr, suprafață locuibilă/loc și ca funcționalitate.

Clădiri de locuit executate din materiale perisabile, paiantă, chirpici, lemn.

Alte suprafețe în intravilan:

Localitatea Târnova: în localitatea Târnova pe lângă suprafețele ocupate cu curți construcții, 84,71ha, mai sunt și alte terenuri agricole în intravilan, care sunt de fapt grădinile: 164,35ha.

Localitatea Agrișu-Mare: în localitatea Agrișu-Mare, pe lângă suprafețele ocupate cu curți, construcții, 51,80ha, mai sunt și alte terenuri agricole în intravilan, care sunt de fapt grădinile: 100,50ha.

Localitatea Arăneag: în localitatea Arăneag, pe lângă suprafețele ocupate cu curți, construcții, 16,10ha, mai sunt și alte terenuri agricole în intravilan, care sunt de fapt grădinile:31,48ha.

Localitatea Chier: în localitatea Chier pe lângă suprafețele ocupate cu curți, construcții, 56,03ha, mai sunt și alte terenuri agricole în intravilan, care sunt de fapt grădinile: 108,71ha.

Localitatea Drauț: în localitatea Drauț, pe lângă suprafețele ocupate cu curți, construcții, 33,34ha, mai sunt și alte terenuri agricole în intravilan, care sunt de fapt grădinile: 64,69ha.

Localitatea Dud: în localitatea Dud, pe lângă suprafețele ocupate cu curți, construcții, 30,21ha, mai sunt și alte terenuri agricole în intravilan, care sunt de fapt grădinile: 33,77ha

Locuințele - zona de locuit:

Localitate reședință, Târnova: în cadrul localității Târnova, zona de locuit ocupă o suprafață de 84,71ha, în trupul principal și 0,03 ha în trupuri izolate, ceea ce reprezintă 27,43% din total suprafață localitate. În general, locuințele sunt locuințe parter, construite în majoritate din materiale, pereți de cărămidă sau piatră, cu planșeul din lemn și învelitoare din țiglă.

După anul 1960, au fost construite clădiri din cărămidă cu planșee de b.a., 245 locuințe până în 1992, iar în perioada 1992-1998 au mai fost construite 5 locuințe.

Localitate Agrișu-Mare: în cadrul localității Agrișu-Mare zona de locuit ocupă o suprafață de 51,80ha, ceea ce reprezintă 25,44% din total suprafață localitate. În general, locuințele sunt locuințe parter, construite în majoritate din materiale, pereți de cărămidă sau piatră, cu planșeul din lemn și învelitoare din țiglă. După anul 1960, au fost construite clădiri din cărămidă cu planșee de b.a., 96 locuințe până în 1992.

Localitate Arăneag: în cadrul localității Arăneag, zona de locuit ocupă o suprafață de 16,10ha, ceea ce reprezintă 24,12% din total suprafață localitate. În general, locuințele sunt locuințe parter, construite în majoritate din materiale, pereți de cărămidă sau piatră cu planșeul din lemn și învelitoare din țiglă. După anul 1960, au fost construite clădiri din cărămidă cu planșee de b.a., 75 locuințe până în 1992.

Localitate Chier: în cadrul localității Chier, zona de locuit ocupă o suprafață de 56,03ha, ceea ce reprezintă 27,78% din total suprafață localitate. În general, locuințele sunt locuințe parter, construite în majoritate din materiale, pereți de cărămidă sau piatră cu planșeul din lemn și învelitoare din țiglă. După anul 1960, au fost construite clădiri din cărămidă cu planșee de b.a., 120 locuințe până în 1992.

Localitate Drauț: în cadrul localității Drauț, zona de locuit ocupă o suprafață de 33,34ha, ceea ce reprezintă 29,21% din total suprafață localitate. În general, locuințele sunt locuințe parter, construite în majoritate din materiale, pereți de cărămidă sau piatră cu planșeul din lemn și învelitoare din țiglă. După anul 1960, au fost construite clădiri din cărămidă cu planșee de b.a., 66 locuințe până în 1992.

Localitate Dud: în cadrul localității Dud, zona de locuit ocupă o suprafață de 30,21ha ceea ce reprezintă 25,44% din total suprafață localitate. În general, locuințele sunt locuințe parter, construite în majoritate din materiale, pereți de cărămidă sau piatră cu planșeul din lemn și învelitoare din țiglă. După anul 1960, au fost construite clădiri din cărămidă cu planșee de b.a., 96 locuințe până în 1992.

De remarcat că după 1992 toate locuințele construite au fost proprietate privată, din fondurile populației.

Spații verzi, zone comerciale, târguri, turism

Pe teritoriul comunei Târnova există unități de cazare, sau alte spații, sau amenajări turistice.

În această zonă sunt considerate elemente de atracție turistică:

- poziția localității în cadrul județului – specifică zonei de deal
- zonele de podgorii

Cabana turistică de la Căsoaia pune în valoare atât cadrul natural, specific, foarte valoros din punct de vedere peisagistic, cât și baza materială renovată în ultima perioadă de timp.

Căsoaia prezintă interes și datorita zonei care a găzduit Tabăra de sculptură.

În cadrul comunei Târnova există târg săptămânal, situat într-o zonă adiacentă zonei centrale.

Instituții și servicii de interes public:

Administrație publică, unități financiar-bancare. Aceste dotări în marea lor majoritate sunt situate în zona centrală a localității;

Primărie + Finanțe;

Poliție;

Starea clădirilor în care funcționează aceste unități este satisfăcătoare. În planșa 02 Situația existentă sunt evidențiate aceste unități. Salariații sunt din rândul locuitorilor comunei Târnova în proporție de 98%.

Dotări social-culturale

Dotări pentru educație și învățământ:

Grădinițe:

În Comuna **Târnova** la ora actuală funcționează șase grădinițe.:

Localitatea Târnova:

- grădiniță cu 2 săli de clasă, 48 copii
    în anul 98-99   50 copii,
    99-2000   50 copii,
    2000-2001   grădiniță privată 2 săli

Agrîșu-Mare:

- grădiniță cu 2 săli de clasă,
50 copii în anul 98-99
42 copii,   99-2000
50 copii,   2000-2001

Arăneag

- grădiniță cu 1 sală de clasă,
23 copii în anul 98-99
20 copii,   99-2000
20 copii,   2000-2001

Drauț

- grădiniță cu 2 săli de clasă,
33 copii în anul 98-99
33 copii,   99-2000
22 copii,   2000-2001

Dud

- grădiniță cu 2 sală de clasă,
20 copii în anul 98-99
22 copii,   99-2000
49 copii,   2000-2001

Chier

- grădiniță cu 2 săli de clasă,
21 copii în anul 98-99
26 copii,   99-2000
27 copii,   2000-2001

Stare clădirilor în care funcționează grădinițele este satisfăcătoare. În localitățile Arăneag și Drauț, grădinițele funcționează în aceeași clădire cu școala.

Dotări comerț si alimentate publică

În localitatea **Târnova** există în prezent:

- un magazin universal
- spații comerciale izolate de alimentație publică, comerț alimentar și nealimentar.

Aceste spații sunt în mare parte spații comerciale private care în funcție de economia de piață, de cerere și ofertă sunt într-o continuă schimbare din punct de vedere al produsului comercializat și din punct de vedere al spațiului comercial utilizat.

În localitate **Agrîșu-Mare:**

- spații comerciale dispersate - private

În localitate **Arăneag:**

- spațiu comercial – magazin mixt

În localitate **Chier:**

- spațiu comercial - privat

În localitate **Drauț:**

- spații comerciale private dispersate.

În localitate **Dud:**

- spațiu comercial privat.

Dotări de prestări servicii:

În localitatea Târnova – autoservice, staie de distribuție carburanți, gater

În localitatea Agrîșu-Mare – Autoservice și vulcanizare

Spațiile de prestări servicii sunt într-o continuă schimbare în funcție de cerere.

Dotări pentru cultură fizică și sport:

În localitatea Târnova în prezent există un teren de sport și sala de sport a școlii.

Dotări turistice:

Pe teritoriul administrativ al comunei Târnova există dotări turistice.

În extravilanul comunei (la Căsoaia), în partea de sud a teritoriului există o tabără școlară și o cabană, iar în apropierea acestora este amplasată tabăra de sculptură.

Dotări de cult:

Pe teritoriul localității **Târnova** există dotări de cult pentru mai multe religii și confesiuni religioase:

- Biserica ortodoxă
- Biserica baptistă
- Biserica penticostală
- Biserică adventistă (2)

În localitatea **Agrișu-Mare** există:

- Biserica ortodoxă
- Biserica baptistă
- Biserica penticostală

În localitatea **Arăneag** există:

- Biserica ortodoxă
- Biserica baptistă
- Biserica penticostală

În localitatea **Chier** există:

- Biserica ortodoxă
- Biserica baptistă
- Biserica penticostală

În localitatea **Drauț** există:

- Biserica ortodoxă
- Biserica baptistă
- Biserica penticostală
- Biserica adventistă

În localitatea **Dud** există:

- Biserica ortodoxă
- Biserica baptistă
- Biserică penticostală

Localitatea Târnova dispune în prezent de un cimitir în suprafață de 3,45ha, care este în trup izolat în partea de vest a localității, cimitir care în prezent nu este suficient din punct de vedere al suprafeței și care trebuie extins.

În localitatea Agrișu-Mare în prezent există două cimitire, care totalizează 2,67ha, unul în nordul localității, iar celălalt în sudul localității.

În localitatea Arăneag în prezent există un cimitir, în vestul localității în trup izolat care are o suprafață de 3,45ha.

În localitatea Chier în prezent există două cimitire, care totalizează 3,91ha, unul în sudul localității, în trup izolat iar celălalt în sudul localității în trupul principal.

În localitatea Drauț în prezent există un cimitir, în trupul principal care ocupă o suprafață de 3,08ha.

În localitatea Dud în prezent există un cimitir, în trupul principal care ocupă o suprafață de 3,45ha.

Dotări pentru activități terțiare:

- lipsa principalelor servicii și dotări comerciale.
- diversitatea scăzută a comerțului cu amănuntul și a serviciilor – în special în localitățile aparținătoare, inexistența spațiilor adecvate.
- lipsa unor depozite engros

4.2.6. Amenajarea teritoriului și planificare spațială

În trupurile principale situația se prezintă astfel:

Zone funcționale	Suprafața (ha)				Procent din total intravilan %
	Localitate principală	Localități componente sau aparținătoare	Trupuri izolate	Total	
Locuințe și funcțiuni complementare	84,71		0,03	84,74	27,43
Unități industriale și depozite	-		-	-	-
Unități agro-zootehnice	26,50		-	26,50	8,58
Instituții și servicii de interes public	2,82		0,04	2,86	0,92
Căi de comunicație și transport, din care:	17,20		1,36	18,56	6,01
- Rutier					
- Feroviar	17,20			17,20	
- Aerian			1,36	1,36	
- Naval					
Spatii verzi, sport, agrement, protecție	7,05		-	7,05	2,28
Construcții tehnico-	-	-	0,92	0,92	0,30

edilitare					
Gospodărie comunală, cimitire	-	-	3,45	3,45	1,11
Destinație specială	-	-	-	-	-
Terenuri libere	164,35	-	-	164,35	53,20
Ape	0,56	-	-	0,56	0,17
Păduri	-	-	-	-	-
Terenuri neproductive	-	-	-	-	-
Total intravilan existent	303,13	-	5,80	308,93	100,00

Pe total teritoriu localității **Târnova**, zona de locuit ocupă 27,43%, iar zona de terenuri libere, terenuri agricole grădinile gospodăriilor ocupă 53,20% din total suprafață localitate. Ceea ce duce la o densitate de:

- 21,44 loc / ha în zona ocupată cu construcții,
- 7,29 loc / ha în zona de locuit (curți construcții + grădini),
- 5,88 loc / ha în intravilan.

Zona cu unitățile agricole ocupă 8,58% din total intravilan, în timp ce circulațiile 6,01% din suprafața intravilanului. Zonele verzi ocupă o suprafață relativ mică în raport cu populația și conform necesarului de 2,28%, zona verde este de fapt zona verde de aliniament.

Agrișu-Mare

Zone funcționale	Suprafața (ha)				Procent din total intravilan %
	Localitate principală	Localități componente sau aparținătoare	Trupuri izolate	Total	
Locuințe și funcțiuni complementare		51,80	-	51,80	25,44
Unități industriale și depozite		-	-	-	-
Unități agro-zootehnice		-	6,21	6,21	3,05
Instituții și servicii de interes public		1,58	0,63	2,21	1,08
Căi de comunicație și transport din care:		8,66	-	8,66	4,25
- Rutier		8,66	-	8,66	
- Feroviar					
- Aerian					
- Naval					
Spatii verzi, sport, agrement, protecție		23,42	-	23,42	11,50
Construcții tehnico-		-	-	-	-

edilitare					
Gospodărie comunală, cimitire		-	2,67	2,67	1,31
Destinație specială		-	-	-	-
Terenuri libere		100,50	-	100,50	49,35
Ape		1,20	-	1,20	0,59
Păduri		-	-	-	-
Terenuri neproductive		6,97	-	6,97	3,43
Total intravilan existent		194,13	9,51	203,64	100,00

Pe total teritoriu localității Agrișu Mare, zona de locuit ocupă 25,44 %, iar zona de terenuri libere, terenuri agricole grădinile gospodăriilor ocupă 49,35 % din total suprafață localitate. Ceea ce duce la o densitate de:

- 19,42 loc / ha în zona ocupată cu construcții,
- 6,60 / ha în zona de locuit (curți construcții + grădini),
- 4,94 loc / ha în intravilan.

Zona cu unitățile agricole ocupă 3,05% din total intravilan în timp ce circulațiile 4,25% din suprafața intravilanului. Zonele verzi ocupă o suprafață relativ mică în raport cu populația și conform necesarului 11,50%, zona verde este de fapt zona verde de aliniament.

Arăneag

Zone funcționale	Suprafața (ha)			Procent din total intravilan %	
	Localitate principală	Localități componente sau aparținătoare	Trupuri izolate		
Locuințe și funcțiuni complementare		16,10	0,03	16,13	24,12
Unități industriale și depozite		-	-	-	-
Unități agro-zootehnice		-	1,36	1,36	2,04
Instituții și servicii de interes public		0,76	0,04	0,80	1,19
Căi de comunicație și transport, din care: - Rutier - Feroviar - Aerian - Naval		8,66	-	8,66	12,96
Spatii verzi, sport, agrement, protecție		1,93	-	1,93	2,88
Construcții tehnico-		-	0,92	0,92	1,38

edilitare					
Gospodărie comunală, cimitire		-	3,45	3,45	5,16
Destinație specială		-	-	-	-
Terenuri libere		31,48	-	31,48	47,09
Ape		1,05	-	1,05	1,57
Păduri		-	-	-	-
Terenuri neproductive		1,08	-	1,08	1,61
Total intravilan existent		61,06	5,80	66,86	100,00

Pe total teritoriu localitatea Arăneag, zona de locuit ocupă 24,12%, iar zona de terenuri libere, terenuri agricole grădinile gospodăriilor ocupă 47,09 % din total suprafață localitate. Ceea ce duce la o densitate de:

- 28,82 loc / ha în zona ocupată cu construcții,
- 9,75 loc / ha în zona de locuit (curți construcții + grădini),
- 6,93 loc / ha în intravilan.

Zona ocupată cu unitățile agricole ocupă 2,04% din total intravilan în timp ce circulațiile 12,96% din suprafața intravilanului. Zonele verzi ocupă o suprafață relativ mică în raport cu populația și conform necesarului 2,88%, zona verde este de fapt zona verde de aliniament.

Chier

Zone funcționale	Suprafața (ha)				Procent din total intravilan %
	Localitate principală	Localități componente sau aparținătoare	Trupuri izolate	Total	
Locuințe și funcțiuni complementare		56,03	-	56,03	27,78
Unități industriale și depozite		-	-	-	-
Unități agro-zootehnice		-	6,28	6,28	3,11
Instituții și servicii de interes public		2,55	-	2,55	1,26
Căi de comunicație și transport, din care: - Rutier - Feroviar		15,71	-	15,71	7,78

- Aerian - Naval					
Spatii verzi, sport, agrement, protecție		5,01	-	5,01	2,49
Construcții tehnico-edilitare		-	-	-	-
Gospodărie comunală, cimitire		1,55	4,79	6,34	3,15
Destinație specială		-	-	-	-
Terenuri libere		108,71	-	108,71	53,90
Ape		0,85	-	0,85	0,42
Păduri		-	-	-	-
Terenuri neproductive		0,20	-	0,20	0,10
Total intravilan existent		190,61	11,07	201,68	100,00

Pe total teritoriu localității Chier, zona de locuit ocupă 31,31%, iar zona de terenuri libere, terenuri agricole grădinile gospodăriilor ocupă 33,75% din total suprafață localitate. Ceea ce duce la o densitate de:

- 21,74 loc / ha în zona ocupată cu construcții,
- 7,39 loc / ha în zona de locuit (curți construcții + grădini),
- 6,04 loc / ha în intravilan.

Zona ocupată de unitățile agricole ocupă 3,11% din total intravilan, în timp ce circulațiile 7,78% din suprafața intravilanului. Zonele verzi ocupă o suprafață relativ mică în raport cu populația și conform necesarului 2,49%, zona verde fiind de fapt zona verde de aliniament.

Drauț

Zone funcționale	Suprafața (ha)				Procent din total intravilan %
	Localitate principală	Localități componente sau aparținătoare	Trupuri izolate	Total	
Locuințe și funcțiuni complementare		33,34	-	33,34	26,62
Unități industriale și depozite		-	-	-	-
Unități agro-zootehnice		-	1,54	1,54	1,23

Instituții și servicii de interes public		0,57	-	0,57	0,46
Căi de comunicație și transport, din care:		10,67	-	10,67	8,52
- Rutier		10,67	-	10,67	
- Feroviar			-		
- Aerian			-		
- Naval			-		
Spatii verzi, sport, agrement, protecție		17,01	-	17,01	13,58
Construcții tehnico-edilitare		-	-	-	-
Gospodărie comunală, cimitire		3,08	0,63	3,71	2,96
Destinație specială		-	-	-	-
Terenuri libere		64,69	-	64,69	51,65
Ape		1,02	-	1,02	0,81
Păduri			-		
Terenuri neproductive		2,97	-	2,97	2,37
Total intravilan existent		123,08	2,17	125,25	100,00

Dud

Zone funcționale	Suprafața (ha)				Procent din total intravilan %
	Localitate principală	Localități componente sau aparținătoare	Trupuri izolate	Total	
Locuințe și funcțiuni complementare		30,21	-	30,21	29,21

Unități industriale și depozite		-	14,04	14,04	13,58
Unități agro-zootehnice		-	1,61	1,61	1,55
Instituții și servicii de interes public		2,54	-	2,54	2,46
Căi de comunicație și transport, din care:		7,20	-	7,20	6,96
- Rutier					
- Feroviar		7,20		7,20	
- Aerian					
- Naval					
Spatii verzi, sport Agrement, protecție		10,60	-	10,60	10,25
Construcții tehnico- edilitare		-	-	-	-
Gospodărie Comunală, cimitire		-	3,44	3,44	3,33
Destinație specială		-	-	-	-
Terenuri libere		33,77	-	33,77	32,66
Ape		-	-	-	
Păduri		-	-	-	-
Terenuri Neproductive		-	-	-	
Total intravilan existent		84,32	19,09	103,41	100,00

Pe total teritoriu localității Dud, zona de locuit ocupă 29,21%, iar zona de terenuri libere, terenuri agricole grădinile gospodăriilor, ocupă 32,66% din total suprafață localitate. Ceea ce duce la o densitate de:

- 17,25 loc / ha în zona ocupată cu construcții,
- 5,53 loc / ha în zona de locuit (curți construcții + grădini),
- 5,04 loc / ha în intravilan.

Zona industrială și de depozitare ocupă 13,58%, iar unitățile agricole ocupă 1,55% din total intravilan, în timp ce circulațiile 8,85% din suprafața intravilanului. Zonele verzi ocupă o suprafață relativ mică în raport cu populația și conform necesarului 10,25%, zona verde este de fapt zona verde de aliniament.

4.2.7. Patrimoniul cultural

Dotări culturale:

În Comuna Târnova la ora actuală mai sunt unități de cultură, 6 cămine culturale, cinematografe.

În perioada 1995-1998 situația dotărilor de cultură s-a prezentat astfel:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Biblioteci total nr.	5	5	1	1	4	3
Biblioteci publice nr.	1	1	1	1	1	1
Abonamente radio nr.	812	384	762	782	760	685
Abonamente la televiziune	564	567	517	507	488	481

4.3 Capital uman

4.3.1. Situația demografică

- Numărul de locuitori (situație pe comună):

	1992	1995	1996	1997	1998
POPULAȚIA STABILĂ	6144	5913	5985	6016	6170
- din care femei	3221	3087	3120	3133	3201
Populația cu domiciliul în localitate	6163	5922	5980	6015	6156

- Evoluția populației pe total comună și pe localități.

	1930	1948	1956	1966	1977	1992	2000
Com. TÂRNOVA	11491	1145	1002	8837	7748	6144	6208
TOTAL		7	3				
TÂRNOVA	2724	2719	2496	2253	2162	1888	1816
AGRIȘU-MARE	2465	2329	1827	1414	1193	1013	1006
ARĂNEAG	1041	980	897	822	615	467	464
CHIER	1895	2095	1840	1635	1508	1130	1218
DRAUȚ	1952	1851	1707	1617	1472	1100	1092
DUD	1414	1483	1256	1096	798	546	521

- Număr de locuitori pe sexe:

	1992	1995	1996	1997	1998	2000
COM.TÂRNOVA	6144	5913	5985	6061	6170	6208
- masculin	2923	2826	2865	2928	2969	2990

- feminin	3221	3087	3120	3133	3201	3218
-----------	------	------	------	------	------	------

- Populația pe naționalități

	1930	1956	1966	1977	1992
TARNOVA					
TOTAL POPULATIE	11491	10023	8837	7748	6144
Nationalitate:					
Români	10969	9926	8781	7544	5810
Maghiari	199	62	46	32	29
Germani	21	19	4	5	7
Romi(Tigani)	246	14	-	150	195
Ucraineni	-	1	-	-	83
Sârbi	1	-	-	1	1
Ruși	1	-	1	1	1
Evrei	41	-	-	-	-
Tătari	-	-	-	-	1
Slovaci	11	-	5	15	17
Turci	-	-	-	-	-
Bulgari	-	-	-	-	-
Cehi	-	-	-	-	-
Greci	-	-	-	-	-
Polonezi	1	-	-	-	-
Armeni	-	-	-	-	-
Alte naționalități	-	-	-	-	-
Nedeclarate	1	1	-	-	-

- Populația pe religii

Religia	Total Com.	Tarnova	Agrișu-Mare	Arăneag	Chier	Drauț	Dud
---------	------------	---------	-------------	---------	-------	-------	-----

Total populatie	6144	1888	1013	467	1130	1100	546
Ortodoxa	4866	1534	738	359	904	879	452
Romano-Catolica	37	11	3	2	10	2	9
Greco-Catolică	9	7	1	-	-	1	-
Refor Mată	4	1	-	-	1	-	2
Unitariana	1	-	-	-	-	1	-
Baptistă	473	131	52	55	102	127	6
Pentecos Tală	638	122	208	51	104	82	71
Adventis Tă	102	78	9	-	8	1	6
Musulmana	1	1	-	-	-	-	-
Alte Religii	3	2	-	-	-	1	-
Atei	-	-	-	-	-	-	-
Fără reli Gie	9	1	2	-	-	6	-
Religia ne Declarată	1	-	-	-	1	-	-

- Evoluția populației între anul 1992-2000 pe localități și total comună.

Localitate	Total localitate 1992	Total localitate 2000
COMUNA TÂRNOVA	6144	6208
Târnova	1888	1816
Agrișu-Mare	1013	1006
Arăneag	467	464
Chier	1130	1218
Drauț	1100	1092
Dud	546	521

- Structura populației pe principalele grupe de vârstă:

La recensământul din 1992, din punct de vedere al populației pe grupe de vârstă situația se prezintă astfel:

	COM. TÂRNOVA 1992			TÂRNOVA 1992			AGRIȘU-MARE 1992			ARĂNEAG 1992		
	Tot.	M	F.	Tot.	M.	F.	Tot.	M.	F.	Tot.	M.	F.
TOTAL:	6144	2923	3221	1888	886	1002	1013	475	538	467	238	229
0-4 ani	329	166	163	85	43	42	70	35	35	22	12	10
5-9 ani	315	156	159	83	45	38	77	36	41	12	9	3
10-14ani	321	170	151	89	40	49	77	39	38	16	12	4
15-19 ani	421	211	210	133	64	69	71	39	32	27	15	12
20-24 ani	383	204	179	107	48	59	66	38	28	29	18	11
25-29 ani	230	124	106	77	42	35	39	14	25	13	9	4
30-34 ani	274	142	132	103	51	52	52	25	27	17	10	7
35-39 ani	287	139	149	99	49	50	41	18	23	19	11	8
40- 44 ani	383	177	206	133	61	72	50	30	20	27	10	17
45- 49 ani	307	147	160	80	41	39	41	14	27	29	14	15
50-54 ani	457	209	248	140	71	69	68	32	36	33	15	18
55-59 ani	523	257	266	168	83	85	79	41	38	38	17	21
60-64 ani	556	262	294	174	82	92	73	29	44	58	26	32
65-69 ani	471	200	271	153	66	87	68	29	39	45	18	27
70-74 ani	344	148	196	96	43	53	52	28	24	34	19	15
75-79 ani	251	92	159	81	31	50	33	10	23	24	10	14
80-84 ani	221	85	136	71	21	50	40	11	29	16	8	8
85 și peste	71	34	37	16	5	11	16	7	9	8	5	3

	CHIER 1992			DRAUȚ 1992			DUD 1992			COM. TÂRNOVA 2000		
	Tot.	M	F.	Tot.	M.	F.	Tot.	M.	F.	Tot.	M.	F.
TOTAL:	1130	547	583	1100	519	581	546	258	288	6208	2990	3218
0-4 ani	64	36	28	58	24	34	30	16	14	380	195	185
5-9 ani	74	36	38	41	20	21	28	10	18	452	230	222
10-14ani	62	35	27	51	29	22	26	15	11	424	222	202
15-19 ani	84	40	44	78	38	40	28	15	13	338	167	171
20-24 ani	72	41	31	82	43	39	27	16	11	432	236	196
25-29 ani	48	31	17	36	20	16	17	8	9	416	210	206
30-34 ani	51	24	27	34	24	10	17	8	9	378	199	179
35-39 ani	47	23	24	53	21	32	28	17	11	282	153	129
40- 44 ani	65	32	33	86	36	50	22	8	14	281	137	144
45- 49 ani	60	30	30	74	38	36	23	10	13	337	157	180
50-54 ani	75	29	46	99	46	53	42	16	26	403	185	218
55-59 ani	98	49	49	79	37	42	61	30	31	297	134	163
60-64 ani	90	46	44	94	49	45	67	30	37	499	222	277
65-69 ani	78	35	43	83	31	52	44	21	23	457	218	239
70-74 ani	75	28	47	62	23	39	25	7	18	396	153	243
75-79 ani	40	13	27	46	15	31	27	13	14	291	122	169
80-84 ani	35	14	21	33	18	15	26	13	13	84	27	57
85 și peste	12	5	7	11	7	4	8	5	3	61	23	38

Pe comună evoluția indicelui de natalitate se prezintă astfel:

- În 1992 - I.N. = $\frac{74}{5934} \times 1000 = 12,47$
- În 1996 - I.N. = $\frac{70}{6059} \times 1000 = 11,55$
- În 1997 - I.N. = $\frac{59}{6099} \times 1000 = 9,67$
- În 1998 - I.N. = $\frac{67}{6721} \times 1000 = 9,97$
- În 1999 - I.N. = $\frac{55}{6218} \times 1000 = 8,85$

$$- \quad \text{În 2000 - I.N.} = \frac{68}{6249} \times 1000 = 10,72$$

În perioada 1992 - 1998 indicele de mortalitate a evoluat astfel:

$$- \quad \text{În 1992 - I.M.} = \frac{132}{5934} \times 1000 = 22,24$$

$$- \quad \text{În 1996 - I.M.} = \frac{123}{6059} \times 1000 = 20,30$$

$$- \quad \text{În 1997 - I.M.} = \frac{143}{6099} \times 1000 = 23,45$$

$$- \quad \text{În 1998 - I.M.} = \frac{143}{6721} \times 1000 = 21,27$$

$$- \quad \text{În 1999 - I.M.} = \frac{117}{6218} \times 1000 = 18,81$$

$$- \quad \text{În 1998 - I.M.} = \frac{85}{6249} \times 1000 = 13,60$$

Se constată că în această perioadă indicele de mortalitate este mai mic decât cel de natalitate.

La nivel de țară ponderea populației vârstnice în mediul rural este de 24%. Pe teritoriul comunei Târnova acesta variază între 24,42% în localitatea Târnova și 42,00% în localitatea Chier..

- Indice de îmbătrânire:

$$I_{imb} = \frac{P_{60sipeste}}{P_{0-14ani}}, \text{ la nivelul anului 1992}$$

Capacitatea de regenerare a populației este atunci când populația tânără depășește populația vârstnică.

Deoarece indicele de îmbătrânire pe total comună este subunitar, rezultă că există capacitate de regenerare. Nu același lucru se poate spune și despre localitățile aparținătoare, unde indicele de îmbătrânire este mai mare de 1,00 - deci nu există capacitate de regenerare (pe țară media $I_{imb} = 1,22$).

4.3.2. Resursele de muncă

Conform datelor preluate din P.A.T.J., se estimează că evoluția resurselor de muncă și a populației ocupate ar trebui să se înscrie, în raport cu potențialul natural, uman și productiv al județului și localităților, în următorii parametri care se regăsesc în tabelul următor:

Județul Arad	1998	2005	2010
Populație totală	478.108	472.300	475.000
Resurse de muncă	295.950	295.200	300.700
Populație ocupată	194.601	193.000	197.500
Pondere a populației ocupate (%) din:			
- resurse de muncă	65,8	65,4	65,6
- populația totală	40,7	40,9	41,6
RURAL			
Populația totală	229.664	222.000	213.500
Resurse de muncă	80.003	77.900	78.200
Pondere a populației ocupate (%) din:			
- resurse de muncă	58,4	58,2	57,8
- populația totală	34,8	35,1	36,6

Resursele de muncă și posibilitățile de ocupare a acestora:

Se consideră resurse de muncă:

- populația masculină între 16 – 59 ani.
- Populația feminină între 16 – 54 ani

Populația ocupată = locuri de muncă + navetiști

Situația pe total **Târnova**

Populația ocupată – în anul	- 2000	18,61 % din totalul comună
	- 2005	18,62 % din totalul comună
	- 2010	25,54 % din totalul comună

Populația activă = Populația ocupată + șomeri

Populația activă = în anul

-2000 - 22,72 % din total comună

-2005 - 22,72 % din total comună

-2010 - 25,67 % din total comună

Trebuie menționat că aceste valori includ și elevii, studenții, casnicele, pensionarii de boală. Pentru estimarea locurilor de muncă, se va avea în vedere corelarea locurilor de muncă cu varianta de evoluție a populației.

Schimbări importante se apreciază că se vor produce în ceea ce privește structura ocupațională a populației. Strategia de restructurare și modernizare a economiei după modelul țărilor cu o economie de piață dezvoltată va conduce în viitor la transformări structurale demo-economice semnificative.

În viitor se presupune că se va face un transfer al locurilor de muncă din sectorul secundar spre sectorul primar și terțiar. O dinamică mai importantă se estimează că va înregistra populația ocupată în activitățile terțiare (comerț, prestări servicii, turism, bănci, asigurări, transport, informatică etc.).

Se estimează că propunerile prevăzute în actualul Plan Urbanistic General, zona destinată dezvoltării industriilor, a depozitării și prestărilor de servicii să dea posibilitatea investitorilor să construiască spații de producție, contribuind astfel la crearea de locuri de muncă.

Prin crearea de locuri de muncă se preconizează scăderea ratei șomajului și a navetismului pentru muncă. Relansarea economică a zonei reprezintă cel mai important factor ce ar duce la creșterea nivelului de trai al populației și ar duce în timp la o creștere a populației, atât prin spor natural cât și prin spor migratoriu.

4.3.3. Migrația

Mișcarea naturală și migratorie a populației (pe comună)

	1995	1996	1997	1998
Populația la începutul perioadei (cu domiciliul în localitate)	5922	5980	6015	6156
Născuți	74	70	59	67
vii				
morți	132	123	143	143
decedați sub 1 ani	1	1	-	-
Stabiliri de domiciliu în localitate	152	199	241	221
Plecări cu domiciliu din localitate	82	67	73	80

Stabiliri de reședință în localitate	54	78	72	97
Plecări cu reședință din localitate	63	73	71	83
Sold migrator	70	132	168	141
Spor natural	-58	-53	-84	-76
Spor total	12	79	84	65
Populația la sfârșitul perioadei	5934	6059	6099	6221

Sporul total are valori pozitive variind între 12 și 84 în perioada 1995 - 1997, și 65 în 1998.

4.3.4. Educație și formare profesională

În Comuna Târnova există atât învățământ școlar primar cât și gimnazial. Aceste unități de învățământ totalizează 36 săli de clasă și 2 laboratoare școlare.

În localitatea Târnova funcționează o școală, clasele I-VIII, cu un număr de 8 săli de clasă, un laborator, sală de gimnastică și 203 elevi în anul 98-99, 217 elevi 99-2000 și 228 în 2000-2001.

În localitatea Agrișul Mare funcționează o școală, clasele I-III, cu un număr de 8 săli de clasă, și 158 elevi în anul 98-99, 159 elevi 99- 2000 și 171 în 2000-2001.

În localitatea Arăneag funcționează o școală, clasele I-IV cu un număr de 2 săli de clasă, și 23 elevi în anul 98- 99, 20 elevi 99- 2000 și 20 în 2000-2001.

În localitatea Chier funcționează o școală, clasele I- VIII. cu un număr de 6 săli de clasă, și 21 elevi în anul 98- 99, 26 elevi 99- 2000 și 27 în 2000-2001.

În localitatea Drauț funcționează o școală, clasele I-VIII, cu un număr de 8 săli de clasă și laborator, în două corpuri de clădire și 33 elevi în anul 98- 99, 33 elevi 99-2000 și 22 în 2000-2001.

În localitatea Dud funcționează o școală, clasele I- IV, cu un număr de 3 săli de clasă, și 20 elevi în anul 98-99, 22 elevi 99-2000 și 49 în 2000-2001.

Conform datelor furnizate de Direcția de Statistică în perioada 1995 -1998 situația s-a prezentat astfel :

Pe total localități :

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Unități de învățământ nr.	12	12	12	12	12	12
Grădinițe nr.	6	6	6	6	6	6
Școli de învățământ primar și gimnazial nr.	6	6	6	6	6	6
Copii înscriși în grădinite	189	194	188	195	193	217

Elevi înscriși în învățământul primar	298	314	324	336	353	350
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	204	198	214	265	304	331
Săli de clasă și cabinete școlare	31	32	30	31	34	34
Laboratoare școlare	2	2	2	2	2	1

Conform normelor în vigoare, aceste spații sunt suficiente și corespunzătoare desfășurării activităților didactice, având în vedere prognoza privind evoluția populației în următorii 10 ani. În viitor, în momentul în care se vor dezvolta rețelele edilitare în localitățile comunei, se impune modernizarea acestor instituții, în special prin echiparea cu centrale termice proprii care să asigure confortul termic necesar desfășurării în bune condiții al procesului de învățământ și construirea de grupuri sanitare care să fie conforme cu normele igienico-sanitare în vigoare.

4.3.5. Sistemul de sănătate

Dotări sanitare:

Creșe:

În Comuna Târnova și în localitățile aparținătoare nu există creșe.

Dispensare medicale

În Comuna Târnova și în localitățile aparținătoare, în perioada 1995-2000 situația se prezintă astfel:

Pe total teritoriu administrativ Târnova există :

- dispensar medical în localitățile:
  - Târnova
  - Agrișu-Mare
  - Chier
- punct sanitar în localitățile:
  - Arăneag
  - Drauț
  - Dud

Asistența medicală este asigurată de un personal format din doi medici și două asistente medicale. Se efectuează în prezent doar tratamente ambulatorii.

Nu exista nici un spital pe teritoriul administrativ al comunei. Numărul populației comunei nu justifică realizarea unei asemenea investiții, ținând cont în special de fenomenul de scădere a populației și de distanța relativ mică a localităților comunei față de Orașul Pâncota. În prezent intervențiile și tratamentele ce necesită spitalizare sunt rezolvate la unitățile sanitare din municipiul Arad.

CAPITOLUL 5

Obiective țintă și modalități de, conform orientărilor strategice ale UE

5.1 Provocări cruciale

5.1.1. Energia curată

Energia reprezintă o provocare din punctul de vedere al impactului sectorului energetic asupra schimbărilor climatice, al creșterii dependenței de importul de resurse energetice, precum și al tendinței de creștere a prețului energiei.

Obiective pentru dezvoltare durabilă: îmbunătățirea eficienței energetice pe întregul lanț resurse - producție - transport - distribuție - consum final prin optimizarea proceselor de producție și distribuție și prin reducerea consumului total de energie primară raportat la valoarea produselor sau serviciilor; creșterea ponderii energiei produse pe baza resurselor regenerabile în consumul total și în producția de electricitate; utilizarea rațională și eficientă a resurselor primare neregenerabile și scăderea progresivă a ponderii acestora în consumul final; promovarea producerii de energie electrică și termică în centrale de cogenerare de înaltă eficiență; valorificarea resurselor secundare de energie; reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului și respectarea obligațiilor în privința reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și altor poluanți; modernizarea sistemelor de încălzire eco-eficientă a locuințelor și de alimentare cu energie la costuri suportabile.

Se vor încuraja investițiile care asigură punerea în funcțiune a unor noi capacități de producere a energiei electrice bazate pe **tehnologii curate**, cu impact major asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și poluante.

5.1.2. Transport durabil

Domeniul transporturilor este considerat prioritar în contextul planurilor de dezvoltare ale comunei Târnova, date fiind relațiile sale de interdependență cu celelalte ramuri ale economiei, valoarea serviciilor oferite pentru populație și impactul considerabil asupra mediului.

Se vor îmbunătăți legăturile între localitățile aparținătoare și cu celelalte localități din regiune, în special cu municipiul Arad și orașele Ineu și Pâncota, prin stimularea serviciilor de transport public și de coordonare a gestiunii și se va garanta o accesibilitate generală minimă a serviciilor publice pentru toți cetățenii, acordându-se o atenție specială grupurilor vulnerabile (copii, bătrâni, persoane cu

mobilitate redusă).

Pentru îmbunătățirea comportamentului în raport cu mediul, se va diminua progresiv impactul global al emisiilor poluante din transporturi.

Se urmărește modernizarea infrastructurilor de transport rutier și feroviar, ceea ce va permite creșterea vitezelor medii de circulație și a fluidității traficului, sporirea și diversificarea ofertei de transport de mărfuri și a calității serviciilor de transport de călători, optimizarea utilizării mijloacelor de transport în condiții de siguranță și competitivitate

Vor fi derulate acțiuni pentru modernizarea, dezvoltarea și asigurarea stării tehnice și funcționale a rețelei de transport.

5.1.3. Producție și consum durabile

În ultimii ani, după anul 2000, în comuna Târnova nivelul productivității a fost inferior nivelului consumului. Prelungirea acestei situații reprezintă un risc real pentru sustenabilitatea creșterii economice pe termen lung datorită consumului excesiv și nerațional de resurse, cu consecințe negative asupra stării capitalului natural și asupra dezvoltării sociale și umane.

Se remarcă un dezechilibru în consumul alimentar al populației, precum și deficiențe de ordin calitativ în producția și comercializarea alimentelor. Totodată, sectorul agricol, deși dispune de condiții naturale favorabile pentru acoperirea necesarului de consum, nu asigură accesul întregii populații la o alimentație rațională, iar prețurile unor produse alimentare nu sunt accesibile grupurilor vulnerabile. Autoconsumul alimentar este ridicat.

Principala cale de majorare a productivității resurselor o reprezintă ajustarea economiei locale, prin mărirea ponderii specifice a produselor, proceselor și activităților care utilizează un volum redus de resurse energetice și materiale, dar generează o valoare adăugată mare. Din acest punct de vedere cel mai eficient segment al economiei este sectorul serviciilor, a cărui dezvoltare va fi stimulată pentru o serie de arii de activitate.

Dezvoltarea serviciilor în mediul rural (comerciale și financiare, de consultanță agricolă și edilitară, transport și agroturism, medicale și sanitar-veterinare etc.), va permite valorificarea unei surse suplimentare pentru creșterea veniturilor prin atragerea unei părți din populația ocupată în agricultură. Aceasta va conduce în același timp la creșterea veniturilor populației din mediul rural și poate crea premise pentru reducerea ponderii agriculturii de subzistență în favoarea fermelor agricole comercial viabile.

Se va susține dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) din sectoarele industriei prelucrătoare, pentru realizarea de produse calitativ superioare și cu costuri reduse, conform cerințelor pieței.

În domeniul agriculturii și producției alimentare se va pune accentul pe asigurarea securității alimentare și siguranței alimentelor. Promovarea modelului de producție și consum durabile, concomitent cu protejarea ecosistemelor și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului vor asigura sustenabilitatea producției alimentare, reducerea și eliminarea dezechilibrelor de pe piața agricolă generate de modul de utilizare a resurselor naturale și vor duce la o mai bună valorificare a avantajelor de care dispune agricultura locală. În acest scop, se va aplica o politică rațională coerentă pentru dezvoltarea sustenabilă a agriculturii, a sectoarelor de procesare a materiilor prime agricole și încurajarea creșterii cantitative și calitative a producției de alimente și a consumului alimentar în condiții de sustenabilitate.

Se va extinde treptat, etichetarea produselor în funcție de performanțele lor ecologice și se vor realiza campanii coerente de informare a consumatorilor, cu participarea societăților comerciale de desfacere cu amănuntul, a organismelor de reglementare a pieței și a organizațiilor societății civile, pentru promovarea produselor și serviciilor eco-eficiente, inclusiv a celor rezultate din agricultura organică.

5.1.4. Conservarea și gestionarea resurselor naturale

Se urmărește realizarea următoarelor obiective:

- Îmbunătățirea calității și accesului la infrastructura de apă și apă uzată prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea și stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de apă/apă uzată.

- Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor, prin îmbunătățirea gestionării deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric.

- Conservarea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000. Obiectivul principal îl reprezintă implementarea unor sisteme adecvate de management pentru protecția naturii în vederea conservării diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică. Acțiunile prevăzute vizează întărirea

capacității instituționale, la nivel local, și atragerea participării publice (un rol important revenind ONG-urilor).

- Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone.

5.1.5. Incluziunea socială

Grupurile țintă identificate includ: populația romă, persoanele cu dizabilități, tinerii care părăsesc sistemul de stat pentru protecția copilului, femeile, familiile cu mai mult de 2 copii, familiile monoparentale, copiii în situații de risc, infractorii și foștii delincvenți, persoanele dependente de droguri și alcool, persoanele fără adăpost, victimele violenței domestice, persoanele infectate cu HIV/SIDA, persoanele afectate de boli profesionale, refugiații și azilanții. La acestea se adaugă problemele specifice ale copiilor ai căror părinți se află la muncă temporară în străinătate și care se află în îngrijirea unor persoane vârstnice sau altor membri de familie.

Principalele domenii de intervenție prevăzute sunt:

- Dezvoltarea economiei sociale prin implicarea activă a tuturor actorilor relevanți (instituții publice, asociații patronale sau profesionale, sindicate etc.) și încurajarea cu precădere a acțiunii sociale a organizațiilor neguvernamentale și altor formațiuni ale societății civile (cooperative sociale, asociații de ajutor reciproc, fundații și asociații de caritate și voluntariat). În acest fel va fi sprijinită dezvoltarea unor comunități locale puternice, furnizarea unor servicii utile pentru populație, cetățenia activă, precum și apariția unor noi actori în economie, rezultând în creșterea oportunităților de ocupare pentru grupurile vulnerabile și realizarea coeziunii și solidarității sociale.

- Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii prin măsuri suplimentare celor prevăzute pentru ansamblul populației, favorizând o abordare focalizată și personalizată, inclusiv acțiuni speciale de sensibilizare privind problematica populației rome.

- Promovarea egalității de șanse pe piața muncii prin facilitarea accesului femeilor în zone economice rezervate tradițional bărbaților, la poziții de conducere sau în politică, combaterea stereotipurilor de gen, traficului de ființe umane, violenței domestice, discriminării sau hărțuirii sexuale la locul de muncă, crearea unei piețe a muncii incluzive, furnizarea de programe speciale pentru femei (munca la domiciliu, timpul flexibil de muncă etc.), inclusiv recalificarea pentru

alte ocupații a persoanelor angajate în industrii care prezintă risc de delocalizare (textile, confecții).

- Realizarea și dotarea infrastructurii serviciilor socio-medicale, cu precădere a celor de urgență (centre sociale, servicii rezidențiale, centre multifuncționale).

- Susținerea sectorului neguvernamental în vederea dezvoltării de servicii sociale.

- Consolidarea capacității instituționale și administrative a autorităților locale și a interacțiunii acestora cu fundațiile caritabile și asociațiile de asistență pe bază de voluntariat.

5.2 Teme inter- și trans-sectorile

5.2.1. Educația și formarea profesională

În societatea românească există o largă recunoaștere a faptului că educația reprezintă factorul strategic al dezvoltării viitoare a țării prin contribuția sa esențială la modelarea multidimensională și anticipativă a capitalului uman. Educația este percepută ca o cale spre dezvoltarea durabilă care, în fapt, este un proces de învățare socială în căutare de soluții inovative.

Pentru a acoperi necesitățile de educație și formare profesională din comuna Târnova se urmărește calificarea și recalificarea persoanelor din populația activă, fără loc de muncă, potrivit noilor exigențe ale pieței locale a muncii și cerințelor de competitivitate.

Se urmărește de asemenea îmbunătățirea calității în învățământul preșcolar, primar și secundar și formarea profesională inițială prin susținerea unităților de învățământ preuniversitar.

Se va promova principiul educației permanente prin învățarea pe tot parcursul vieții, prin participarea la diferite forme de calificare, reciclare sau perfecționare profesională.

Se va promova educația pentru dezvoltare durabilă, care nu trebuie să se rezume la un punct de vedere ecologist, ci trebuie privită ca un concept larg și cuprinzător, reunind aspecte interconectate referitoare la mediu, ca și la problemele economice și sociale.

5.2.2 Instrumente financiare și economice

Sursele de finanțare posibile pentru realizarea obiectivelor Strategiei de

Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova, sunt:

- Contribuția UE prin instrumentele structurale (Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune) pentru obiectivul „Convergență” și obiectivul „Cooperare teritorială Europeană” și cofinanțarea națională publică (buget de stat, bugete locale, credite externe, alte surse publice) și privată aferentă.

- Fondurile de tip structural ale UE (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, Fondul European de Pescuit) și cofinanțarea națională aferentă din surse publice și private.

- Alocările exclusiv din surse publice naționale și locale destinate programelor de investiții pentru dezvoltare având obiective similare celor cofinanțate din fondurile comunitare sus-menționate.

- Alte instrumente financiare (încurajarea a investițiilor străine directe, promovarea parteneriatelor public-privat etc.).

Pe lângă aceste programe ale UE, mai pot fi accesate fonduri alocate prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European constituit de statele Europei Occidentale care nu sunt membre ale UE (Islanda, Lichtenstein, Norvegia) destinate în principal întăririi capacității instituționale și administrative și proiectelor în domeniul protecției mediului sau formării profesionale. La aceste fonduri se adaugă cele acordate în cadrul asistenței bilaterale de statele membre UE sau alte state europene (Norvegia, Elveția).

5.2.3. Comunicare și mobilizarea actorilor

Aducerea la cunoștința decidenților la toate nivelurile și a publicului larg a principiilor dezvoltării durabile și a obiectivelor prezentei Strategii nu se limitează la o campanie punctuală de popularizare ci trebuie să reprezinte o preocupare permanentă, cu implicarea activă a tuturor factorilor interesați: autoritățile locale, partidele politice, asociațiile patronale și profesionale, partenerii sociali, sistemul de educație și cercetare, societatea civilă, mass media.

În perioada imediat ulterioară adoptării Strategiei se vor întreprinde următoarele acțiuni:

- Publicarea textului în limba română al Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova, după finalizarea și aprobarea acestuia, sub formă de broșură și difuzarea către autoritățile publice centrale și locale, partidele politice, comisiile parlamentare, asociațiile patronale și profesionale, unitățile de învățământ și

cercetare, organizațiile neguvernamentale și alte formațiuni ale societății civile și mijloacele de informare în masă scrise și audio-vizuale.

- Continuarea implicării active a instituțiilor, organizațiilor și persoanelor care au participat la elaborarea prezentei Strategii în prezentarea obiectivelor acesteia în cadrul unor întruniri publice cu grupuri-țintă (tineret, patronate, sindicate, organizații neguvernamentale etc.), manifestări științifice (conferințe, simpozioane, seminarii) pe plan regional și local, articole și interviuri în presa scrisă și audio-vizuală.

CAPITOLUL 6

Probleme și preocupări specifice situației din Comuna Târnova

În urma analizei situației existente se constată că atât în teritoriu, cât și în localitățile componente ale comunei Târnova există o serie de disfuncționalități:

Cele mai întâlnite disfuncționalități sunt:

Disfuncționalități în dezvoltarea economică

În cazul localității Târnova, și a localităților aparținătoare în special, problema majoră este reprezentată de slaba industrializare a zonei, moștenire a perioadei anterioare lui 1989. Nu există unități industriale mari ca și capacitate sau număr de locuri de muncă. Principala activitate desfășurată în zonă este agricultura. Cauzele acestui regres în domeniul industrial sunt următoarele:

- situația înregistrată la nivelul întregii economii naționale;
- lipsa unei politici coerente, în măsură să revigoreze zona făcând-o atractivă potențialilor investitori;
- lipsa investițiilor de stat;
- poziția geografică (situarea în afara traseelor rutiere principale ale județului face ca 90% din activitatea industrială și de tranzit comercial să fie concentrată în zona municipiului Arad și a orașelor Ineu, Chișineu-Criș și Pâncota).

Pentru a veni în întâmpinarea investitorilor, este necesară sprijinirea lor pe plan local prin:

- acordarea unor posibilități avantajoase de amplasare a capacităților de producție;
- aplicarea unor stimulente și scutiri;
- rezervarea unor terenuri într-o zonă periferică a localităților în vederea construirii de obiective industriale pe platforma industrială propusă. Găsirea unor amplasamente ușor accesibile pentru traficul auto;
- asigurarea cu utilități a amplasamentelor.

Disfuncționalități în agricultură

Neajunsurile legate de modul de aplicare al Legii nr.18/1991, rezultând fragmentarea terenurilor agricole în exploatații și parcele în medie de 3,0ha, ducând la următoarele consecințe:

- randament insuficient al producției vegetale/ha;

- fragmentarea suprafețelor și diversificarea opțiunii proprietarilor pe anumite culturi;
- utilizarea semințelor din producție proprie a proprietarilor individuali;
- insuficiența resurselor financiare în scopul modernizării și înzestrării tehnice a micilor gospodării;
- scăderea suprafeței cultivate cu plante tehnice (sfecla de zahăr de la 122ha la 30ha în 2000)
- insuficiența punctelor de colectare a produselor animaliere;
- insuficiența capacității de prelucrare și valorificare a producției zootehnice din cadrul gospodăriilor individuale;
- insuficiența lucrărilor de îmbunătățiri funciare, combaterea eroziunii solului;
- ponderea redusă a activităților complementare agriculturii (servicii, prelucrarea produselor agricole și animale, turism rural etc.);
- lipsa inițiativei private în sensul creării unor societăți agricole care să facă posibilă practicarea unei agriculturi performante, pe loturi mai mari de teren;
- lipsa unei legislații coerente care să vină în sprijinul producătorilor particulari;
- slaba mecanizare a lucrărilor agricole și a transporturilor;
- disfuncționalități privind funcționarea activităților de îmbunătățiri funciare;
- disfuncționalități în relația societăților agricole și producătorilor particulari cu organele din domeniul agriculturii aparținând statului;
- lipsa în zonă a unor unități industriale de achiziționare și prelucrare a laptelui și a cărnii;

Probleme sociale

Disfuncționalități:

- tendința de scădere a numărului de locuitori; după recensământul din 1977 populația scade pe intervalul 1977-2000 – cu 20,2%;
  - se observă o degradare a fenomenelor demografice cu impact asupra evoluției populației datorită înrăutățirii calității vieții și a declinului economic;
  - sporul natural înregistrează valori negative în perioada 1992–2000, valori ce indică accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populației în mediul rural;
  - ponderea populației în vârstă (pe comună) $P = 18,21\%$ (1992) și $P = 14,13\%$ (2000)
- Indice de îmbătrânire (pe comună) indică faptul că nu există capacitatea de regenerare a populației. $I_{imb.} = 0,76$ (1992) și $I_{imb.} = 0,77$ (2000)

- creșterea ratei șomajului datorită slabei industrializări a zonei și faptului că populația activă (aptă de muncă), este în număr mai mare decât numărul de locuri de muncă aflate pe plan local;
- creșterea numărului de navetiști în căutare de locuri de muncă;
- procesul de îmbătrânire a populației în special din cauza scăderii natalității, fenomen datorat în mare măsură unor cauze economice;
- un transfer al forței de muncă din industrie spre agricultură și activități comerciale;

Condiții nefavorabile ale cadrului natural necesar a fi remediate

Nu există terenuri afectate de alunecări de teren și nici terenuri erodate.

Pe teritoriul administrativ al comunei Târnova avem terenuri neproductive, acestea totalizând 196,00ha.

Necesitatea protejării unor zone cu resurse naturale valoroase, situri sau rezervații de arhitectură și arheologie

Nu există obiective protejate prin lege pe teritoriul comunei.

Nivelul de poluare sau de degradare constat în unele zone

- poluarea urbană și agricolă asupra apelor, prezența substanțelor organice ca rezultat al poluării cu ape menajere, dejecții animaliere, depozite de deșeuri urbane;
- poluarea produsă cu pesticide;
- poluarea produsă de îngrășăminte chimice.

Disfuncționalități generate de insuficiența sau absența unor instituții publice

Învățământ

În prezent, pe teritoriul administrativ al orasului funcționează:

- 6școli,
- 6 grădinițe,
- bază materială redusă,
- starea nesatisfăcătoare a clădirilor de învățământ.

Conform normelor în vigoare, aceste spații sunt suficiente și corespunzătoare desfășurării activităților didactice, având în vedere prognoza privind evoluția populației în următorii 10 ani. În viitor, în momentul în care se vor dezvolta rețelele

edilitare în localitățile comunei, se impune modernizarea acestor instituții, în special prin echiparea cu centrale termice proprii care să asigure confortul termic necesar desfășurării în bune condiții al procesului de învățământ și construirea de grupuri sanitare care să fie conforme cu normele igienico-sanitare în vigoare.

Dotări pentru sănătate

Asistența medicală este asigurată de un personal format din doi medici și două asistente medicale. Se efectuează în prezent doar tratamente ambulatorii.

Nu există nici un spital pe teritoriul administrativ al comunei. Numărul populației comunei nu justifică realizarea unei asemenea investiții, ținând cont în special de fenomenul de scădere a populației și de distanța relativ mică a localităților comunei față de Orașul Pâncota. În prezent intervențiile și tratamentele ce necesită spitalizare sunt rezolvate la unitățile sanitare din municipiul Arad.

Dotări de cultură

În prezent, pe teritoriul administrativ al comunei funcționează:

- 6 case de cultura (câte una în fiecare localitate);
- 1 bibliotecă publică în Târnova;

Capacitatea acestor dotări este în prezent suficientă.

Dotări de cult

În prezent, pe teritoriul administrativ al comunei funcționează:

- 6 biserici ortodoxe,
- 6 biserici baptiste,
- 6 biserici penticostale,
- 3 biserici adventiste.

Aceste spații de cult sunt suficiente în prezent ca și capacitate.

Dotări pentru activități terțiare

- lipsa principalelor servicii și dotări comerciale,
- diversitatea scăzută a comerțului cu amănuntul și a serviciilor – în special în localitățile aparținătoare, inexistența spațiilor adecvate,
- lipsa unor depozite en-gros.

Dotări comerciale

În prezent, pe teritoriul administrativ al comunei funcționează:

- unități comerciale,
- unități de alimentație publică.

Aceste spații sunt într-o continuă transformare ca și număr, amplasament, natura profilului și marea lor majoritate funcționează în spații reamenajate.

Disfuncționalități în rețeaua de circulație și a transportului în comun

Comuna Târnova

Ca și puncte critice în desfășurarea circulației din localitate se constituie următoarele:

- carosabile nemodernizate,
- intersecțiile străzilor principale cu străzile adiacente care în prezent nu sunt amenajate,
- lipsa canalizării pluviale în oraș.

Circulația în comuna Târnova este structurată astfel:

- Trafic de tranzit,
- Trafic de penetrație,
- Trafic local.

Traficul de tranzit și de penetrație se desfășoară pe traseele drumurilor județene, respectiv pe tronsoanele stradale ale acestora.

Traficul local utilizează trama stradală existentă în localitate, care nu prezintă curbe amenajate, destul de des nici îmbracaminte asfaltică, ceea ce duce la desfășurarea unui trafic cu viteze mici, fără confort optic etc.

Disfuncționalități în domeniul locuirii

De remarcat este faptul că după 1992 toate locuințele construite au fost proprietate privată, din fondurile populației.

Principala disfuncționalitate la nivelul locuirii o constituie lipsa rețelelor edilitare, respectiv apă, gaz, canalizare, ceea ce duce la un grad redus de confort;

Disfuncționalități în domeniul echipării edilitare

Lipsește instalațiile centralizate de alimentare cu apă potabilă și de canalizare menajeră.

Alimentare cu energie electrică:

- consum casnic preponderent;
- instalații electrice exterioare insuficiente;
- stâlpii comuni pentru telefonie și instalații electrice;

Telefonie:

- rețea telefonică slab dezvoltată;

- rețele de tip aerian stradal;
  - stâlpii comuni pentru telefonie și instalații electrice;
- Alimentarea cu gaze: nu exista rețea de alimentare cu gaze naturale.

6.1. Necesități și opțiuni ale populației

Tema de proiectare ce stă la baza elaborării prezentei strategii, reflectă atât punctul de vedere al administrației locale asupra politicii proprii de dezvoltare a localităților componente, cât și cerințele și opțiunile populației. Elementele majore de dezbateri sunt următoarele:

- extinderea intravilanului care are în vedere asigurarea unor terenuri atât pentru construcție de locuințe, cât și pentru realizarea unor investiții publice menite să crească calitatea locuirii;
- propuneri concrete în sensul valorificării potențialului natural;
- sprijinirea liberei inițiative;
- aducerea la zi a situației de pe teren prin introducerea în intravilan a unor construcții existente;
- rezolvarea unor disfuncționalități existente pe plan local (rețele tehnico-edilitare slab dezvoltate sau inexistente);
- optimizarea relațiilor în teritoriul administrativ prin modernizarea unor drumuri și rezolvarea altor aspecte critice ale circulației;

CAPITOLUL 7

Implementare, monitorizare și raportarea rezultatelor

Pentru punerea în aplicare a prezentei Strategii Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova se recomandă următoarele măsuri, ca rezultat al consultărilor și propunerilor primite din partea instituțiilor centrale, autorităților locale, partidelor politice, forurilor academice și universitare, asociațiilor patronale și partenerilor sociali, organizațiilor neguvernamentale și altor formațiuni ale societății civile, persoanelor interesate din țară și rezidenților români în străinătate, precum și a celor semnalate în mijloacele de comunicare în masă:

- Aprobare Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova prin Hotărâre a Consiliului Local al Comunei Târnova.

- Aprobarea proiectului Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova de către Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile.

- Instituirea (prin Hotărâre a Consiliului Local al Comunei Târnova) a unui Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă la nivel local, cu un Secretariat Permanent. Consiliul Consultativ se constituie ca organism total autonom față de autoritatea locală dar finanțat de la bugetul local (în concordanță cu practica statornicită în majoritatea statelor membre ale UE), și va include 11-15 reprezentanți ai comunității științifice și academice din regiune, precum și ai societății civile din, personalități cu prestigiu recunoscut și competențe precise în materie. Consiliul Consultativ va avea ca obiect principal de activitate monitorizarea implementării Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova.

- Elaborarea unor bugete locale multianuale pe 7 ani, congruente cu exercițiile bugetare ale guvernului, concepute într-o formulă glisantă, revizuită în fiecare an, pentru asigurarea pe termen mediu a finanțării continue și fără sincope a obiectivelor dezvoltării durabile.

- Elaborarea și urmărirea strategiilor de dezvoltare economică și socială a Comunei Târnova, în corelare cu capacitatea de suport a capitalului natural pe termen mediu și lung.

- Pregătirea în regim prioritar a unei strategii pro-active pe termen lung privind evoluțiile demografice și migrația ca element de referință pentru revizuirea realistă a programelor sectoriale; ajustarea corespunzătoare a strategiilor privind resursele umane, educația și formarea profesională, sănătatea publică.

Analiza SWOT a Comunei Târnova

PUNCTE TARI

1. Primăria a implementat deja o serie de proiecte care contribuie la dezvoltarea durabilă a comunității.
2. Comuna cuprinde o zonă de agrement – Căsoaia – relativ dezvoltată și renumită în regiune, care va sprijini dezvoltarea sectorului turism durabil.
3. Pe teritoriul comunei se regăsește cel mai înalt vârf din Munții Zărand – Vârful Highiș – de 793m, fapt ce reprezintă o premisă atât pentru conservarea elementelor de biodiversitate, cât și pentru dezvoltarea turismului durabil.
4. Comuna se regăsește pe un teritoriu fragmentat, cu dealuri, văi, coline și zone de șes, situație care îi va permite să realizeze o zonare eficientă pentru a promova dezvoltarea durabilă.
5. Pe teritoriul comunei se regăsesc o serie de resurse naturale a căror exploatare rațională va permite creșterea calității vieții și conservarea naturii.
- 6.

PUNCTE SLABE

- 1.

OPORTUNITĂȚI

AMENINȚĂRI

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova

Strategia de dezvoltare durabilă a Comunei Târnova reprezintă planul fundamental al dezvoltării comunităților de pe teritoriul administrativ aparținător. Strategia de dezvoltare durabilă are rolul de a orienta dezvoltarea comunei, astfel încât condițiile economice și sociale ale comunității să se dezvolte în armonie cu necesitățile de păstrare a valorilor naturale și culturale. Dezvoltarea economică se va realiza prin utilizarea durabilă a resurselor naturale și culturale.

Prioritățile prevăzute în Strategia de dezvoltare durabilă a Comunei Târnova sunt în concordanță cu preceptele dezvoltării durabile elaborate la nivelul Uniunii Europene, prin Agenda Lisabona și Agenda Goteburg, precum și cu condițiile prevăzute în strategiile și planurile naționale și regionale de dezvoltare durabilă: Planul Național de Dezvoltare Durabilă, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest, Strategia de Dezvoltare a Județului Arad. Un document important care s-a avut în vedere la elaborarea liniilor directoare ale strategiei este Planul Național de Dezvoltare Rurală. De asemenea, au fost urmărite domeniile de intervenție trasate în cadrul Programului Operațional Regional și Programele Operaționale Sectoriale: Creșterea Competitivității Economice, Infrastructura de Transport, Infrastructura de Mediu, Dezvoltarea Resurselor Umane, Dezvoltarea Capacității Administrative. Implementarea măsurilor din planurile naționale și regionale este urmărită deoarece reprezintă direcții generale de dezvoltare și în principal deoarece astfel se pot asigura sursele de finanțare pentru proiectele de dezvoltare a comunei.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Târnova s-a elaborată respectând principiul parteneriatului, având la bază analiza socio-economică, analiza resurselor naturale și analiza SWOT a comunei.

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivelul comunei au fost identificate următoarele axe strategice:

1. Infrastructura de transport și energie: rezolvarea problemelor structurale cauzate de inexistența unei infrastructuri de transport corespunzătoare;
2. Competitivitate economică: creșterea gradului de competitivitate economică a întreprinderilor și favorizarea constituirii și instalării de noi societăți comerciale pe teritoriul comunei;
3. Turismul: dezvoltarea potențialului turistic prin valorificarea superioară a tipurilor de turism existente la nivelul comunei și prin dezvoltarea unor spații pentru turism, mai cu seamă în zona Căsoaia;

4. Cooperare teritorială: încurajarea cooperării economice – sociale – educaționale a instituțiilor și organizațiilor din comună cu organizații și structuri din județ - regiune - țară – străinătate;
5. Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale: încurajarea accesului la educație, sprijinirea formării și ocupării resurselor umane, susținerea categoriilor sociale în dificultate;
6. Mediul înconjurător: dezvoltarea infrastructurii de mediu – rețele de canalizare, stații de epurare, colectarea selectivă a deșeurilor, utilizarea durabilă a resurselor naturale, conservarea biodiversității și promovarea utilizării unor terenuri în scopul dezvoltării turismului ecologic – zona Vf. Highiș, Căsoaia, identificarea și implementarea unor sisteme pentru utilizarea unor surse alternative de energie verde;
7. Inter-culturalitate: păstrarea tradițiilor și obiceiurilor caracteristice fiecărei etnii care se regăsește în comunitatea Târnova, sprijinirea comunităților etnice minoritate pentru a-și putea păstra identitatea culturală, utilizarea valorilor culturale în scopul promovării comunei în general.

Obiectiv general:

Dezvoltarea durabilă, armonioasă, a Comunei Târnova, astfel încât aceasta să devină o comună competitivă în cadrul Regiunii Vest, cu o economie dinamică și diversificată bazată pe utilizarea durabilă a resurselor naturale și culturale, cu resurse umane superior calificate, păstrându-se caracteristicile naturale și culturale ale comunei.

Obiective specifice:

- Creșterea gradului de atractivitate al comunei prin dezvoltarea infrastructurii, consolidarea și dezvoltarea de noi relații de cooperare teritorială;
- Dezvoltarea și diversificarea activităților economice din comună prin inovare, atragerea de investiții strategice și dezvoltarea mediului de afaceri, în condițiile respectării normelor europene privind calitatea factorilor de mediu și utilizării durabile a resurselor naturale;
- Creșterea gradului de ocupare în comună, asigurarea de oportunități egale pentru toate categoriile sociale și îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor;
- Îmbunătățirea și conservarea calității factorilor de mediu în vederea asigurării dezvoltării durabile, prin utilizarea durabilă a resurselor naturale;

- Conservarea zonelor naturale cu valoare ridicată a biodiversității și promovarea unui turism ecologic – zona Highiș, Căsoaia;
- Dezvoltarea infrastructurii turistice și a unor pachete turistice atractive, bazate pe utilizarea durabilă a resurselor naturale și culturale.

Aceste obiective vor fi realizate într-un orizont de timp de scurtă, medie și lungă durată (de 5-, 15-a, 30 de ani), prin implementarea unor proiecte de dezvoltare.

Pentru atingerea acestor obiective, considerăm esențială susținerea colectivă a strategiei, coeziunea partenerilor și efortul concertat în urmărirea scopurilor comune, demersuri care vor constitui expertiza unei adevărate conștiințe a comunității locale.

Axa strategică 1

Infrastructura de transport și energie

- 1.1 Reabilitare drumuri comunale,
- 1.2 Reabilitare străzi și trotuare în toate cele șase localități ale comunei,
- 1.3 Elaborarea unor studii pentru identificarea posibilităților de dezvoltare a infrastructurii pentru energie verde – alternativă: biogaz, energie eoliană, culturi energetice,
- 1.4 Realizarea infrastructurii pentru producerea de energie verde: biogaz, energie eoliană, culturi energetice.

Proiecte de dezvoltare pe termen scurt:

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Reabilitare DC 67 Târnova – DC 65	POS Transport, POR, Guv.
2	Reabilitare DC 25: Târnova – Gara CFR	POS Transport, POR, Guv.
3	Modernizare străzi și trotuare în toate cele șase localități ale comunei Târnova	PNDR, POR, Guv.
4	Elaborarea de studii pentru identificarea posibilităților de dezvoltare a unor proiecte de investiții pentru producerea de energie verde în Comuna Târnova	Guv., POS Mediu, InterReg, PO CTer
5	Realizarea unei centrale pentru producerea energiei pe bază de biogaz în Comuna Târnova	POS Mediu, PO CT Hu-Ro, InterReg, Guv.

6	Realizarea de culturi energetice cu salcie și plop și promovarea valorificării producției	POS Mediu, POR, PNDR, PO CT Hu-Ro, Guv.
---	---	---

PNDR	- Programul Național de Dezvoltare Rurală
POR	- Programul Operațional Regional
POS Transport	- Programul Operațional Sectorial de Transport
POS Mediu	- Programul Operațional Sectorial pentru Mediu
POS CCE	- Programul Operațional Sectorial pentru Creșterea
Competitivității	Economice
PO CT Hu-Ro	- Programul Operațional Sectorial de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-România 2007-2013
PO CTer	- Programul Operațional pentru Cooperare Teritorială în Sud-Estul Europei
InterReg	- Programul European de Cooperare Inter Regională
Guv.	- Surse Guvernamentale

* - Pe viitor pot fi identificate și alte surse de finanțare

Axa strategică 2

Competitivitate economică

- 2.1 Sprijin acordat de autoritatea publică locală pentru atragerea investitorilor strategici în Comuna Târnova;
- 2.2 Dezvoltarea de relații între sectorul public și cel privat în activitatea de atragere a investițiilor străine;
- 2.3 Realizarea de materiale de promovare, portaluri de internet dedicate;
- 2.4 Reutilizarea siturilor industriale și agricole aflate în proprietate publică sau privată, în scopul dezvoltării de alternative economice;
- 2.5 Realizarea de traininguri specifice în domeniul managementului de proiect și de accesare a fondurilor europene;
- 2.6 Restructurarea capacităților de producție și îmbunătățirea performanțelor tehnologice.

Proiecte de dezvoltare pe termen scurt:

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Organizare cursuri agricultură ecologică pentru localnici	PNDR, POS CCE, PO

		CT Hu-Ro, InterReg, PO CTer, POR, Guv.
2	Organizare cursuri servicii agro-turistice pentru localnici	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, PO CTer, InterReg, POR, Guv.
3	Organizare sistem servicii turistice în toate localitățile aparținătoare comunei Târnova	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, PO CTer, InterReg, POR, Guv.
4	Organizare cursuri pentru accesarea fondurilor europene pentru localnici	PNDR, POR, Guv.
5	Dezvoltarea instituțională a autorităților publice și a celorlalte instituții ale statului din comuna Târnova	PNDR, POR, POS CCE, PO CT Hu-Ro
6	Construirea unei piețe agroalimentare / depozit agroalimentar modern și înființarea unui sistem de promovare și vânzare a produselor locale către celelalte piețe din regiune	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, Guv.
7	Zonarea teritoriului administrativ al comunei Târnova pe baza criteriilor de dezvoltare durabilă	PNDR, POR, Guv.

Axa strategică 3

Turismul

3.1 Dezvoltarea infrastructurii turistice în zona Căsoaia;

3.2 Dezvoltarea și promovarea unor pachete pentru eco-turism în zona Căsoaia –

Vf. Highiş;

3.3 Identificarea valorilor naturale și culturale ale comunei;

3.4 Dezvoltarea resurselor umane implicate în activități de turism;

3.5 Sprijinirea dezvoltării de pensiuni agro-turistice;

3.6 Promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale în scopul dezvoltării turismului;

3.7 Cooperare public-privat în scopul dezvoltării infrastructurii turistice și pentru promovarea agro-turismului și turismului ecologic.

Proiecte de dezvoltare pe termen scurt:

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Reabilitare Tabără internațională de sculptură și baza sportivă și de agrement în localitatea Arăneag, trup	PNDR, POS CCE, POR, POS CT Hu-Ro,

	izolat Căsoaia	InterReg, PO CTer, Guv.
2	Organizare cursuri agricultură ecologică pentru localnici	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, InterReg, PO CTer, POR, Guv.
3	Organizare cursuri servicii agro-turistice pentru localnici	PNDR, POS CCE, CT Hu-Ro, InterReg, POR, Guv.
4	Organizare sistem servicii turistice în toate localitățile aparținătoare comunei Târnova	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, POR, Guv.
5	Organizare tabere de vară – artistice, ecologice	PNDR, PO CT Hu-Ro, InterReg, PO CTer, POR, Guv.
6	Organizare evenimente culturale și tradiționale, locale sau în parteneriat cu localități înfrățite sau alte localități din regiune	PNDR, POS CCE, POR, PO CT Hu-Ro, InterReg, PO CTer, Guv.
7	Montarea de panouri informative, turistice, pe teritoriul celor șase localități aparținătoare ale comunei Târnova	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, PO CTer, Guv.
8	Construirea unei piețe agroalimentare / depozit agroalimentar modern și înființarea unui sistem de promovare și vânzare a produselor locale către celălalte piețe din regiune	PNDR, POR, POS CT Hu-Ro, Guv.
9	Identificarea valorilor naturale și culturale de pe teritoriul administrativ al comunei Târnova	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, POS Mediu, PNCDI II
10	Obținerea etichetei "Eco" pentru o serie de produse locale, tradiționale	PNDR, POR, InterReg, PO CTer, Guv.
11	Zonarea teritoriului administrativ al comunei Târnova pe baza criteriilor de dezvoltare durabilă	PNDR, POR, Guv.

Axa strategică 4

Cooperare teritorială

4.1 Realizarea de parteneriate cu localități din Ungaria și din alte țări Europene, în scopul dezvoltării de proiecte comune;

4.2 Implementarea unor programe comune, cu parteneri din țară și străinătate, în scopul promovării produselor locale;

4.3 Sprijinirea cooperării agenților economici locali cu cei din alte zone ale țării și din străinătate;

4.4 Sprijinirea cooperării cu parteneri din țară și străinătate în domeniul educației și în domeniul social

4.5 Identificarea și inițierea de colaborări cu parteneri din țară și străinătate în scopul promovării și dezvoltării agro-turismului și turismului ecologic.

Proiecte de dezvoltare pe termen scurt:

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Organizare evenimente culturale și tradiționale, locale sau în parteneriat cu localități înfrățite sau alte localități din țară și străinătate	PNDR, POS CCE, POR, PO CT Hu-Ro, InterReg, Guv.
2	Organizarea de sesiuni de identificare de parteneri în domenii ca: turism, educație, cultură, social, dezvoltarea afacerilor	POS CCE, InterReg, PO CTer, PO CT Hu-Ro, Guv.
3	Organizarea de vizite de lucru la diverși potențiali parteneri pentru dezvoltarea de proiecte de turism, educație, cultură, sociale, dezvoltarea afacerilor	POS CCE, InterReg, PO CTer, PO CT Hu-Ro, Guv.

Axa strategică 5

Dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

5.1 Dezvoltarea resurselor umane din instituțiile de stat și din celelalte societăți de pe teritoriul comunei, prin participarea la cursuri de pregătire și perfecționare;

5.2 Participarea unor reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor locale la conferințe și seminarii pe teme specifice;

5.3 Reabilitarea centrelor de educație, sport și servicii sociale de pe teritoriul comunei;

5.4 Crearea de noi centre pentru educație, sport și servicii sociale pe teritoriul comunei

Proiecte de dezvoltare pe termen scurt:

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Construire sală de sport	PNDR, POR, Guv.
2	Construire grădiniță, cu patru săli de clasă	PNDR, POR, POS CCE, Guv.
3	Reabilitare Tabără internațională de sculptură și baza sportivă și de agrement în localitatea Arăneag, trup izolat Căsoaia	PNDR, POS CCE, POR, PO CT Hu-Ro, Guv.
4	Organizare cursuri agricultură ecologică pentru localnici	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, InterReg, PO CTer, POR, Guv.
5	Organizare cursuri servicii agro-turistice pentru localnici	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, InterReg, PO CTer, POR, Guv.
6	Organizare tabere de vară – artistice, ecologice	PNDR, PO CT Hu-Ro, POR, InterReg, PO CTer, Guv.
7	Organizare cursuri pentru accesarea fondurilor europene pentru localnici	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, InterReg, Guv.
8	Dezvoltarea instituțională a autorităților publice și a celorlalte instituții ale statului din comuna Târnova	PNDR, POR, POS CCE, POSâ CT Hu-Ro, Guv.

Axa strategică 6

Mediul înconjurător

- 6.1 Realizarea rețelei de canalizare;
- 6.2 Realizarea unei stații de epurare a apei uzate;
- 6.3 Realizarea sistemului de alimentare cu apă a comunei;
- 6.4 Realizarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor și de revalorificare;
- 6.5 Realizarea unei platforme pentru compostarea deșeurilor organice din agricultură și menajere;
- 6.6 Evaluarea economică a resurselor naturale de pe teritoriul comunei;
- 6.7 Identificarea resurselor naturale de pe teritoriul comunei;
- 6.8 Identificarea speciilor și habitatelor de importanță comunitară și națională de pe teritoriul administrativ al comunei;

6.9 Conștientizarea publică a comunității și educația ecologică a copiilor și tinerilor.

Proiecte de dezvoltare pe termen scurt:

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Alimentare cu apă a comunei	PNDR, POS Mediu, Guv.
2	Construire sistem de canalizare și stație de epurare	PNDR, POS Mediu, Guv.
3	Organizare cursuri de agricultură ecologică pentru localnici	PNDR, POS CCE, PO CT Hu-Ro, InterReg, POR, Guv.
4	Organizare tabere de vară – artistice, ecologice	PNDR, PO CT Hu-Ro, POR, InterReg, PO CTer, Guv.
5	Identificarea valorilor naturale și culturale de pe teritoriul administrativ al comunei Târnova	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, POS Mediu, PNCDI II, Guv.
6	Elaborarea unor studii privind distribuția speciilor și habitatelor prioritare pe teritoriul administrativ al comunei Târnova, în scopul elaborării unor strategii de conservare și utilizare durabilă a resurselor naturale	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, POS Mediu, PNCDI II, Guv.
7	Elaborarea unor studii pentru evaluarea economică a resurselor naturale de pe teritoriul comunei	PNDR, POR, PO CT Hu-Ro, POS Mediu, PNCDI II, Guv.
8	Informarea, conștientizarea și educația ecologică a localnicilor din comuna Târnova	POS Mediu, PNDR, POS DRU, PO CT Hu-RO, InterReg, Guv.
9	Proiect pentru realizarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor și revalorificarea acestora	PNDR, POR, POS Mediu, Guv.
10	Proiect pentru realizarea unei platforme de compostare a deșeurilor organice provenite din agricultură sau menajere	PNDR, POR, POS Mediu, Guv.
11	Zonarea teritoriului administrativ al comunei Târnova pe baza criteriilor de dezvoltare durabilă	PNDR, POR, Guv.

Axa strategică 7**Inter-culturalitate**

7.1 Identificarea tradițiilor și obiceiurilor comunităților etnice din Comuna Târnova;

7.2 Sprijinirea păstrării caracteristicilor culturale și etnice ale comunei;

7.3 Utilizarea caracteristicilor culturale și etnice în scopul promovării comunei.

Nr. crt.	Denumire	Surse de finanțare*
1	Organizare evenimente culturale tradiționale, local sau în parteneriat cu localități înfrățite sau alte localități din regiune	PNDR, POS CCE, POR, PO CT Hu-Ro, Guv.
2	Identificarea tradițiilor și obiceiurilor comunităților etnice din Comuna Târnova	POR, PO CT Hu-Ro, PO CTer, InterReg, Guv.
3	Constituirea unui "Centru al Satului", cu scopul de a reuni comunitățile etnice și a promova cooperarea între acestea	POR, PO CT Hu-Ro, PO CTer, InterReg, Guv.
4	Constituirea unui "Muzeu etnografic" care să cuprindă obiecte tradiționale și imagini din viața comunităților etnice din Comuna Târnova	POR, PO CT Hu-Ro, PO CTer, InterReg, Guv.